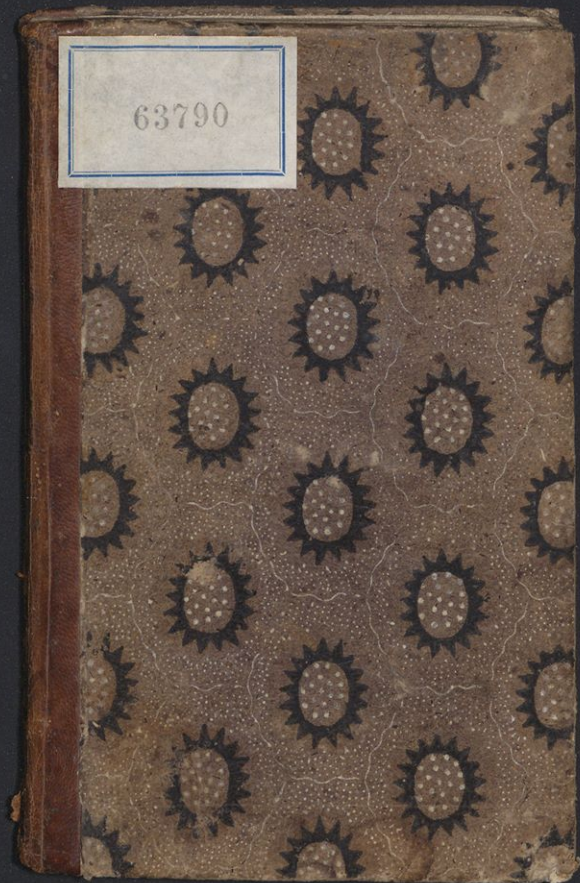
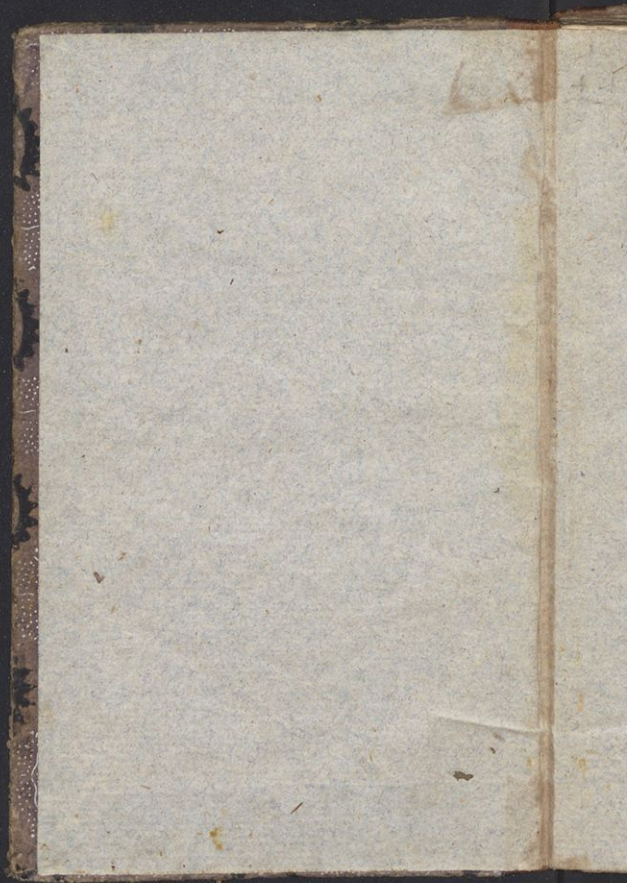

63790

1742-11-10

R. S. S.

✓

Luminis Messiae

Facile obsequium

Mysium

Keršhanfki katolfhki

N A U K

s a

male fhóle na kmétih,

v s é t

is vélikiga katekisma,

sapovédaniga

po z. k. Eštrajfhkih deršhavaš.

Veljá nešvéšan . . . . . 9 Kr. C. M.
švéšan v' úšnjatim hèrbtu 12 Kr. C. M.

J. Urbančič

N a D u n a j i,

V' salógi z. k. bukvárnize sa fhólske bukve,
per f. Ani v' Janesovih úlizah.

1 8 3 4.

09739

86200038

P e r v i d é l .

N a r .

splošnejši in nar imenitnejši nauki
kerfhanške katolške vére.

S a p o p a d i k.

I. V' zhém de obstóji véra splòh, kònez in prid rasodéte vére.

II. Od kòd de se nauki rasodéte vére splòh dobívajo. Kratik sapopadik vére.

1. V'érini nauki.

a. Bòshje bitje, lastnosti i. t. d.

b. Poglavitni nauki od tréh bòshjih pershón.

c. Od Kristufa postavljeni perpomózhki k' nashimu svelizhanju.

d. Od zhlovékoviga stanú.

2. Djanfski nauki.

a. Od dolshnóft.

b. Poglavitna régelza kerfhanskih djanfskih náukov.

c. Kaj de je zhédnost.

d. Kaj de je pobóshnost ali brumnost.

III. Kako de gré véro v' djanji skasováti.

1. Kdó de v' djanji skashe, de ima véro.

2. Kako se po snotranje, in

3. Kako se po sunanje véra skashe.

4. Opómbe.

a. Od slushabnikov vére in duhóvnik pastirjov.

b. Od prave pobóshnosti ali ándohti.

V' zhém de obstojí véra splòh. Kònez in prid rasodéte vére.

Véra obstojí v' tém, de Bogá sposnamo, in de vémo, kako ga gré zhaštiti in moliti. Kònez rasodéte vére je zhašt bòshja. Prid, ki ga imajo ljudjé od vére, je njih vézhna in zhašna frézhna. Nihzhè ne dvómi (ali zvilba), de pravovérni kristjani po rasodéti véri vézhno frézhno doféshejo, in de to dofézhi véra fofébnó pomaga; ne rasumé pa vsaki, de nam véra tudi zhašno frézhno pernašha. To se móre tedej tukej pokasati. Tolashbe poln nauk od bòshje previdnosti, ktéra svét in vse pergódbé na njem vlada (ali visha) naš stóri sadovóljne s' svójim stanam, kakorshen kóli si shé bódi. Bòshje sapóvedi perpomórejo k' zhašni frézhni mnogim zhlovéshkim drushbam splòh po pokórshini, ktéro zhetèrta sapóved ne sapoveduje lé otròkam do njih starshov, temuzh tudi podlòshnim do njih gospófk, ktére so postavljene, de zhlovéshki drushbi k' frézhni perpomórejo in de jo ohranijo. Bòshje sapóvedi perpomórejo tudi k' frézhni vsakimu zhlovéku posébej, kér nam várujejo in ohranijo vse tó, kar k' zhašni frézhni gré ali se ji pershtéva. Péta sapóved, postavim, nam shivljénja váruje. Šhésta sapóved váruje in ohrani sakónškim svestòbo eniga

do drugiga; vsim pa védno sdravje in študi dushne in teléfne mozhi, ktére se s' nezhištimi déli rasdénejo in popazhijo. Šédma sapóved váruje nashiga přemoshénja; ósma nashé zhaští; devéta in deséta sapóved pa krotitè nashé poshel-jênje, is ktériga tako velíko hudiga isvíra.

II.

Od kóde de se nauki rasodéte vére splòh dobivajo. Kratik sapopadik prave vére.

Nauki bôshjiga rasodénja, ktérih je vsakimu kristjanu véditi tréba, se dobivajo splòh in nar pèrvizh is katekisma. Té bukve poduzhé:

1. v' tém, kar gré katolshkimu kristjanu vérovati,

2. v' tém, kar mu gré storíti, de bo svelizhan.

Pervimu se pravi vérini nauki. To so taki nauki, ktérih resnízo móre zhlòvek vérovati, zhe hózhe svelizhan biti.

Drugimu se pravi djanški nauki, ali sapóvedi sa nashé djanje, ki jih móremo ne lé vérovati, ampak tudi spolnovati.

1. Vérini nauki.

Nar imenitnišhi vérini nauki so skupej sverštèni v' apostolski véri; pa túdi she v' drugih poglavjih katekisma se velíko vérinih naukov najde, poséбно v' poglavji od svétih sakramentov. Nar imenitnišhi vérini nauki se dajo pod téle napíse sverštiti:

a. *Bôshje bitje, bôshje lastnosti.*

Poglavitne dolshnosti ljudi, ktére spolnovati jim naloshi sposnanje bôshjih lastnosti.

En Bóg je; on je sam od lêbe, nar bolj popólnama, in tórej nafhe ljubésni in zhasí nar bolj vrédno bitje, on je stvarnik, ohraník in vishar vsih rezhi; je do naf nekônzhno dobrótliv in do sgrévanih gréshnikov milostiv. Zhlovék ga móre sposnati, zhes vse ljubiti, in njegóvi vólji pokórn biti; pa tudi bati se mu ga je tréba, kér on vsigavéden vse vé, on nekônzhno svét in pravizhen hudo studi in shtrafuje.

b. *Poglavitni rasodéti nauki od tréh bôshjih pershón.*

Bôshje rasodênje naf uzhi, de so tri bôshje pershóne ene nature in eniga bitstva: Ôzhe, Šin, in svéti Duh; naf uzhi, de je Bóg Ôzhe vse stvaril; de se je druga bôshja pershóna vzhlovézhila, sa nafhe gréhe sadoštiti, naf po svôjim terplénji in smèrti s' nebéshkim Ozhétam spraviti, naf od vézhniga pogublénja rešhíti, naf zhédnost ali krepóšt uzhíti, in nam dati isglédov v' posnémanje; — de naf Bóg svéti Duh per svétim kèrstu, in per prejémanji drugih svétih sakramentov posvezhúje ali pa posvezhênje v' naf pomnóshi ali pogméra.

c. *Perpomózhki od Kristusa k' nashimu svelizhanju postavljeni.*

Vzhlovézheni Šin bôshji Jésuf Kristuf je spolnovanje bôshjih sapóved, molitev in svéte

sakramente kakor posebne perpomózhke k' našimu svelizhanju sapovédal; — on sam naš je moliti in tudi keršhansko pravizo s' tém uzhil, de naš opominja hudiga se varovati, in naš spodbudúje k' dóbrimu ali k' zhédnosti. Postavil je tudi zérkev, vidin sbòr svôjih vérnih, ktére udje mórejo biti vsi, ktére hózhejo svelizhanje dofézhi; poslál je svétiga Duhá, ktéri vso resnizo uzhí; je obljubil per svôjih ostati do kónza svetá. Zérkev je šteber in tèrdna podslómba resníze; nji gré prepíre v' vérinih in djanskih naukih presodíti; Jésuf Kristuf je njéna nevidna, Rimski papesh pa njéna vidna glava.

d. *Od stanú zhlovékoviga.*

Pèrva zhlovéka sta bila szer od Bogá pravizhna in po njegóvi podóbi stvarjena; pa s' radovóljnim prelomlénjam bôshje sapóvedi sta se spazhíla. Od dóbriga sta odstopíla in se k' húdimu nagníla, njuni gréh je stóril, de smo sgubili posvezhejózho gnado, in de smo k' húdimu nagnjeni. Tórej smo kakor otrôzi jése (bôshje) na svét rojèni, otrôzi in prijatli bôshji, in tudi udje Kristusove zérkve postanemo she lé po sakramentu svétiga kèrsta. Per svétim kèrstu smo omíti in ozhisheni od poerbaniga gréha, in per sakramentu svéte pokóre od sadolshénja tistih gréhov, ki smo jih po kèrstu storili. Dolshnísmo pa vènder zhasne shtrafenge sa gréhe terpéti.

Shtrafenge poerbaniga ali isvirniga gréha so mnóge teshave in slabósti na dufhi in

na telésu, posébnó pa smèrt. Šmèrt je lozhítév dufhe od telésa. Dufha zhlovékova je zhist duh, bitje, ki v' nas misli in hózhe. Neumerjózha je, vselej in vézhno bo shivéla. Po tém, kakor je zhlôvek ali dôbro ali hudo stóril, bo po smèrti ali obdarována ali pa shtrafana. Telésa mèrtvih ljudí bódo kônez svetá vstale, sléherno se bo spét s' svôjo dufho sdrushilo. Tedèj bódo ljudjé vsi skupej od Jésusa Kristusa sójeni, in po tém bódo tudi telésa deléshne ali vézhniga plazhíla v' nebésih ali pa vézhne shtrafenge v' pèklu.

2. *Djanski nauki.*

Keršhanski djanski nauki nas' uzhé svôje djanja tako ravnati, de so Bogú prijétne.

a. *Od dolshnósti.*

Dolshnósti so djanja, ki smo jih storiti dolshní. Šplóshno poduzhénje v' naših dolshnóstih je sapopadeno v' desètih bôshjih sapóvedih. Nektére posébné dolshnósti se tudi najdejo v' poglavjih od keršhanskiga upanja in od svétih sakramentov, posébnó pa v' poglavji od keršhanske pravize, in se v' tih délih katekisma raskladajo. Dolshnósti se pa tudi lahko také rasdelé. Rêzhe se, de so mnóge dolshnósti in szer do Bogá, do samiga sêbe in do blishniga. Té so sa vsakiga, nikómur bi ne sméle nesnane biti.

b. *Poglavitna régelza kerfhanfskiga djanfskiga nauka.*

Poglavitna régelza kerfhanfskiga djanfskiga nauka je: Štóri is ljubésni do Bogá vse, kar je po njegovih popolnamostih, in po dolshnóstitih nanje vtèrjenih, in kar je po njegoví rasodéti vólji; — štóri, kar nauk Jesufa Kristufa veléva, kar je k' tvôjimu lastnimu, tóde pravimu pridu, in k' frézhi tvôjiga blishniga. Opústi, kar je tému naspróti. Ljubi blishniga, kakor samiga fêbe; — bódi brumen, pobóshen.

c. *Kaj de je zhédnost ali krepóst.*

Kerfhanfsko zhédnost ali krepóst, (in lé od té se govori v' poduzhênji v' véri) popifhe nash katekisem tako: Kerfhanfska zhédnost splòh, je dar, ktériga Bóg s' polvezhujózho gnado v' dusho vlíje, de zhlovékovo vóljo k' takim délam smóshno in nágnjeno storí, ktére so po postavi Jesufa Kristufa, in vézhniga shivljènja vrédne.

Prav sa prav in splòh govoríti je le ena zhédnost. Ta je kèrpka in môzhna vólja, délati vselej in bres vsiga isjémka po bôshjih sapóvedih, po postavi Jesufa Kristufa in njegové zérkve, in pa po vésti. Is té poglavitne zhédnosti isvirajo vse posébné zhédnosti, ktére se po njih rasnih nagibih ali bôshje ali pa djanfske imenújejo, in dobivajo tudi po mnógih rezhéh mnóge iména.

d. *Kaj de je brumnoft in pobóshnost.*

Ljudjé, ktéri savolj Bogá lepó shivé, se imenujejo brumni ali pobóshni. Pobóshnost

ni svojoglavno, zhudno in neróдно shivljênje, temuzh je stanovitno persadevanje tó storiti, kar je Bogú dopadljivo; pobóshnost se tórej tudi skasuje, zhe se savolj Bogá take zhédnosti spolnujejo, ktére so k' dóbrinu in k' frézhi zhlovéshke drushbe. Vshivanje posémljiskih rezhí ni pobóshnosti naspróti; prepové lé jih napak obrazhati in nuzati.

III.

Kako de naj se véra skasúje.

Shé sgôrej je bilo rezhêno, de véra obstojí splòh v' tém, de sposnamo Bogá in vémo, kako ga gré zhasiti in molíti.

1. *Kdo de v' djanji skasúje, de ima véro.*

Tisti zhlòvek pokashe v' djanji, de ima véro, ktéri sposhtuje in zhasí Bogá in bôshje rezhí, ktéri ima per všim svôjim djanji in nehanji Bogá pred ozhmi, ktéri je perpravljen in si persadéva se vselej po bôshji vólji ravnati, ktéri Bogá tako móli in zhasí, kakor Bóg hózhe móljen in zhefhèn biti. Is téga se vidi, de se móre véra po snótranje in po sunanje skasovati.

2. *Kako de se véra po snotranje skasúje.*

Po snotranje véro skasújemo, zhe têrdno vérjemo, de je bôshje rasodênje refnizhno, zhe se sklêpam zérkve pokóрно pódvêrshemo, — v' Bogá saupamo, se nanj sanesêmo — in ga ljubimo; — zhe svôje serzé k' Bógu povsdigujemo, in ga njegóve gnade prófimo, in tudi s' njó svestó délamo; zhe smo perpravljeni mu flushíti; — zhe têrdno sklénemo njegóvo presvéto vóljo sa ljubo inéti in jo svestó spolnovati.

3. *Kako de se po sunanje véra skasuje.*

Po sunanje véro skashemo, zhe v' resnízi dopólnimo bôshje povêlja in zerkvéne sapóvedi, — zhe ozhitno mólimo in hódimo k' bôshji flushbi, ktére nar imenitníshi dél per pravovérnih kristjanih je daritev altarja, in vrédno prejémanje svétih sakramentov, poséбно svétiga réshniga teléfa. Tudi bôshjo besédo móremo poslušhati in brati svéte bukve, de svôje snanje v' véri rashirimo in se k' dóbrimu obudújemo, in de ne posábimo téga, kar smo se nauzhíli.

4. *Opómb e,*

a. *Od flushabnikov vére in od duhóvniĥ pastirjov.*

Šlushabnike vére in slasti duhóvne pastirje móre kristjan v' zhaſti iméti, kér delé svéte sakramente, kér sa naſ Bogá próſijo, kér naſ uzhé nar imenitníshi, in nar potrebníshi resníze. Zerkvéne shêge in opravíla, in od zérkve potèrjeno bôshjo flushbo móre v' zhaſti iméti in je ne sanizhevati. Bôshje flushbe naj pa ne ſtavi v' svojovóljne, ſhe manj pa v' take rezhí, ktére ſo ljubésni do bliſhniga naſpróti, ali naſ pa od ſpolnovanja naſhih dolshnóſt odvrazhujejo.

b. *Od prave pobóshnoſti ali andohti.*

Prava pobóshnoſt ali andoht, s' kakorſhno ſe mórejo déla vére ſpolnovati, in s' kakorſhno ſe mórejo slasti naſhe molitve opravljati, ſo poséбно v' Bógu sbrane miſli bres radovóljniga raſtréſenja, in pa ſklenitev naſhiga ſerza in naſhih miſel s' njim.

D r u g i d é l .

Vélikí katekísem okrajšhan,
s' svetopísemškimi isréki.

S a p o p a d i k

okrajšhaniga vélikiga katekisma.

Vvòd.

- I. *Poglavje.* Od vére.
  - I. *Rasdélik.* Kaj de je katólfhka véra.
  - II. *Rasdélik.* Od 12 zhlénov vére.
- II. *Poglavje.* Od upanja.
  - I. *Rasdélik.* Kaj de je kerfh. upanje.
  - II. *Rasdélik.* Od molitve.
- III. *Poglavje.* Od ljubésni.
  - I. *Rasdélik.* Kaj de je kerfhan. ljubésen.
  - II. *Rasdélik.* Od 10 bôsh. sapóved splòh.
  - III. *Rasdélik.* Od 10 bôsh. sapov. posébej.
  - IV. *Rasdélik.* Od zerkvénih sapóved splòh.
  - V. *Rasdélik.* Od zerkvén. sapov. posébej.
- IV. *Poglavje.* Od svétih sakramentov.
  - I. *Rasdélik.* Od ff. sakram. splòh.
  - II. *Rasdélik.* Od ff. sakram. posébej.
- V. *Poglavje.* Od kerfhanske pravize.

Pervi dél kerfhanske pravize:
Várovaj se hudiga.

Drugi dél kerfhanske pravize:
Štóri dóbro.

Perstavik. Od 4 poslédnih rezhí.

V v ò d.

Katekismem se imenuje poduzhênje v' keršhanskim katolškim nauku; katekismem se splòh tudi pravi bukvam, ktére imajo tó poduzhênje v' sêbi.

Keršhanski katolški nauk se rasklada v' tém katekismu v' pêtih poglavjih in v' perstavku.

Petère poglavja so:

1. Véra.
2. Upanje.
3. Ljubésen.
4. Švétí sakramenti.
5. Keršhanska praviza.

Perstavik je od shtirih poslédnih rezhí.

I. P o g l a v j e.

Od vére.

I. R a s d é l i k.

Kaj de je katolshka véra.

Ker shansko katolshko vérovati se pravi vse verjéti, kar je Bóg rasodèl in nam zérkev vérovati sapovedúje, bódi si (v' svétim písmu) sapifano ali nè.

K' svelizhanju ni sadôsti, de katolshki kristjan lé v' serzu véruje, kar je Bóg rasodèl, temuzh móre tudi:

1. Svójo véro s' déli kasati *a*)
2. Kar v' serzu véruje, zhe je tréba, s' ustmi ozhitno sposnati in prizhati *b*).

---

a) Kaj pomaga, bratje môji, zhe lé pravi, de ima véro, dél pa nima; ga bo li véra môgla svelizhati? Jak. 2, 14. — Kakor je teló bres dushe mèrtvo, tako je tudi véra bres dél mèrtva. Jak. 2, 26.

b) Rom. 10, 10.

Vérovati se móre, kar je Bóg rasodèl, kër je Bóg vézhna resníza c) in neskònzha modróst, ktéra ne móre ne goljfatí ne goljfana bití.

Véra je potrebná vsakimu zhlovéku, ktéri hózhe svelizhan bití; sakaj bres vére ní mogózhe Bogu dopasti. d)

Vsak zhlôvek, kadar pride k' pameti, móre, de bo svelizhan, véditi in vérovati:

1. *De je en Bog.*

2. *De je Bóg pravizhen sodník, ktéri dôbro plazhuje, in hudo shtrafuje. e)*

3. *De so tri bôshje pershòne, eniga bitja in ene nature: Ózhe, Šin in svéti Duh. f)*

4. *De je druga bôshja pershòna, Bóg Šin, zhlôvek postal, nas s' svôjo smertjo na krishi odreshiti in vézhno svelizhati. g)*

c) Pfal. 118, 160.

d) Hebr. 11, 6.

e) Kdor hózhe k' Bogu priti, móre vérovati, de je, in de je tistim, ki ga ishejo, plazheváviz. Hebr. 11, 6.

f) Trijé so, ktéri prizhujejo v' nebéih: Ózhe, Beséda in svéti Duh; in ti trijé so eno. 1 Jan. 5, 7.

g) Tórej je (Kristus) frédnik noviga testamta, de po njegóvi smerti v' odreshenje tistih pregréh, ki so bile pod poprèjshnim testamta, tisti,

Vèrli téh poglavitnih rešniz keršhanske katolšhke vére móre she vsak katolšhki kristjan véditi in vérovati:

1. *De je zhlovéshka dušha neumerjózha. h)*
2. *Do je gnada bôshja k' svelizhanju potrebná i) in de bres gnade bôshje zhlôvek nîzh sa vézhno shivljenje saflushenja vrédnîga ne móre storiti. k)*

Vsakîmu katolšhkîmu kristjanu je snati sapovédano.

1. Apostolško véro.
2. Gospódovo molitev (ôzhe nash).
3. Desét bôshjih in pét zerkvénih sapóved.
4. Šédem svétih sakramentov.
5. Keršhansko pravizo.

Kar katolšhki kristjan vérovati móre, je fosébnó sapopadeno v' apostolški véri, ktéra se tako glafí:

Vérujem v' Boga Ozhéta vsigamogózhnîga, stvarnika nebés in sêmlje. In v' Jésusa Kristusa, šînú njegóvîga edinîga Go-

ki fo poklizani, préjmejo oblubo vézhne érbshîne. Hebr. 9, 15.

h) Ne bójte se jih, ktéri teló umoré, dušhe po ne morejo umoriti; temuzh bójte se velíko bolj tîflîga, ktéri samóre dušho in teló pogubiti v' pekel. Mat. 10, 28. Prah pride spét v' sêmljo, is ktére je bil vsét, duh se pa poverne k' Bogu, ktéri ga je dal. Prid. 12, 7.

i) Bres mene ne mórete nîzh storiti. Jan. 15, 5.

k) Ne de bi samôgli kaj mífliti is sebe, kakor is sebe, temuzh nasha smóshnost je is Bogá. 2 Kor. 3, 5.

spóda nashiga. Ktéri je spozhét od svétiga Duha, rôjen is Marije Devíze. Tèrpel pod Ponzjam Pilatusham, krishan bil, umèrl in v' gròb poloshen. Dôli je shèl pred pekel, tretji dan od mèrtvih vstal. Gôri je shèl v' nebésa, sedi na desnizi Boga Ozhéta vsigamogózhniga. Od ondód bo prishel sódit shive in mertve. — Vèrujem v' svétiga Duha; svéto katolshko zérkev; gmajno svetnikov; odpushenje gréhov; vstajenje mesá; in vézhno shivljenje. Amen.

Apostolska véra ima dvanajst délov ali zhlénov:

II. R a s d é l i k.

Od dvanajstérih zhlénov vére.

§. 1. *Od pèrviga zhléna vére.*

Pèrvi zhlén vére se tako glasi:

Vèrujem v' Bogá Ozhéta vsigamogózhniga, stvarnika nebés in sêmlje.

a. *Od Bogá.*

Le en Bóg je 1), ktéri je sam od sêbe narbolj popólnama bitje m).

1) Poflufhaj Jsrael! Gospód nash Bóg je edini Gospód. 5 Mos. 6, 4. — Jest sim Gospód in fzer ni nobéniga drugiga; sunaj mène ni nobéniga Bogá. Jes. 45, 5. Le eniga Bogá imamo, Ozhéta, od ktériga so vse rezhí, in tudi mi smo njegóvi; in eniga Gospóda Jésufa Kristufa, po ktérim so vse rezhí in tudi mi po njem. 1 Kor. 8, 6.

m) Is njega, po njem in v' njem so vse rezhí, nje-

Téhle *lastnóft bôshjih* je fosébnó tréba véditi:

1. *Bóg je vézhen*; je vselej bil, je, in bo vselej.
2. *Bóg je sgòl duh*; bitje, ki ima nar bolj popolnoma um in nar bóljsihi vóljo, teléfa pa ne.
3. *Bóg je vsigavéden*; vé vse, sidánje, pretêklo in prihódno, vé tudi nashe nar skrivnéjsihi misli in sheljé; tórej mu nîzh ne móremo perkriti.
4. *Bóg je neskônzhno móder*; storí vse is nar bóljsihiga kônza, in isvóli vselej nar perpravniishi perpomózhke svoj kônez dolézhî.
5. *Bóg je vsigamogózhen*; je stvaril nebó in sêmljo in vse, kar je; njêmu ni nîzh nemogózhe storiti.
6. *Bóg je vsigaprizhujózh*; je povlod, v' nebésih in na sêmlji.
7. *Bóg je neskônzhno svét*; hózhe in ljubi vse dóbro, in sovrashi vse hudo.
8. *Bóg je neskônzhno resnîzhen in svést*; vse, kar rêzhe, je réf; in kar oblubi ali shuga, vse spólni.
9. *Bóg je nespremenliv*; je vekomaj ravno tîfti.

mu bódi zhasť vékomaj. Amen. Rim. 11, 36.
 — Gosfód! têbi ni nihzhè enak; vélîk si in tvô-
 je imé je velíko in mogózhno. Jerem. 10, 6.

10. *Bóg je neskónzhno dobrótliv*; skerbi po ozhétovo sa vse svôje stvarí, vse dóbro imamo od njega.

11. *Bóg je neskónzhno usmiljen*; nam odpuští nashe gréhe, ako se resnizhno pobóljšhamo.

12. *Bóg je neskónzhno pravizhen*; polóna vse dóbro, in poshtrafa vse húdo na tanko, kakor si kdo saflushi.

Tri bôshje perfhóne so. n)

Pèrvi bôshji perfhóni se pravi *Ózhe*, drugi *Šin*, trètji *svéti Duh*.

Bóg Ózhe je sam od sêbe od vékomaj; Bóg Šin je od Ozhéta rôjen od vékomaj, svéti Duh se is-haja is Ozhéta in Šina od vékomaj.

n) To je, tri perfhóne so, ki se raslózhijo ena od druge po lastnih iménih in po posébnih délih. Lastne iména tréh bôshjih perfhón se beréjo: Mat. 28, 19. Kerstíte jih v' iménu Ozhéta, Šina in f. Duha. — 1. Jan. 5, 7. Trijé so, ki prizhujejo v' nebésih: Ózhe, Šin in f. Duh. — Posébné déla tréh bôshjih perfhón se beréjo: Mat. 3, 16. 17. — Ko je bil pa Jésuf keršhen, je sdajzi fhél is vóde, in lej nebésa so se mu odperle in je vidil Duha bôshjiga, kakor golóba dôli iti in nadnj priti; in lej glaf se je slifhal s' nebés rekózh: Ta je moj ljubi sin, nad ktérim imam dopadajénje. — 1 Pet. 1, 2. Kteri so bili po previdnosti Bogá Ozhéta isvóljeni, prejéti posvezhénje f. Duhá, biti pokórni in pokrópljeni s' kervjó Jésufa Kristufa. — 2 Kor. 13, 13. Gnada nastuiga Gospóda Jésufa Kristufa, ljubésen Bôshja, in deléshnost svétiga Duhá bódi s' vami vsími.

Ozhétu se perlastúje stvarjênje;
 Šinu odreshênje; svétimu Duhu posve-
 zhevanje.

Trém bôshjim perfhónam skupej se pravi
presvéta Trojiza.

Katólshki kristjan sposná presvéto Trojizo
 s' snamnjam *svétiga krisha*, kér vsako téh tréh
 perfhón imenúje, kadar krish déla. Sraven
 téga pa katólshki kristjan tudi sposná s' snamnjam
 svétiga krisha, de je Jésus Kristus na krishi umèrl
 in naš s' svôjo smèrtjo odréshil.

Krish se déla s' defnízo, s' ktéro se sasna-
 movajo zhêlo, usta in pèrsi, rekózh: *V' iménu*
Bogá Ózhéta †, in Šina †, in svétiga Duha
†. Amen.

b. *Od stvarjênja.*

Bóg je stvaril nebó in sêmljo, in vse,
kar jê. o)

Beféda *stvariti* poméni is nîzh kaj storiti.

Nar imenitnišhi stvarí bôshje so *angeli* in
zhlôvek.

Angeli so sgòl duhóvi p) ktéri imajo um
 in vóljo, pa ne telés.

o) V' sazhétku je Bóg stvaril nebó in sêmljo. 1 Mos.
 1, 1. — S' befédo Gospódovo so nebéfa vtèrjene,
 in vsa njih truma s' sapo njegovih ust. Pšal. 32, 6.

p) Švôje angele storish enake vetróvam, in svôje
 slushabnike enake plaménu. Pš. 103, 4.

Bóg je angele stvaril, de bi ga zhaštíli, ljubili, molíli, mu slushili q) in ljudi varovali. r) V' svôji gnadi in s' velikimi popólna-mostmi jih je stvaril.

Velíko angelov je gnado bôshjo po gréhu napuha sgubilo. s) Te napúhnjene angele, ki se jim hudizhi pravi, je Bóg vékomaj savèrgel in v' pekel pahnil. t)

Zhlôvek je sa angeli nar imenitnišhi stvar bôshja. Zhlôvek je is teléfa in neumerjózhe dushe z), ktéra je po bôshji podóbi v) stvarjena.

Bóg je zhlovéka stvaril, de bi ga sposnal

- q) Hvalite Gospóda vi vsi njegoví angeli, ki ste mogózhni in mózhni spolnovati njegovo povélje, poslušati njegov glas, in biti pokórní njegovim sapóvedam. Pf. 102, 20.
- r) Svojim angelam je sapóvedal savolj tēbe, de te varvajo na vsih tvôjih potih. Psa. 90, 11. — Angel Gospódov bo obdal tiste, ki se ga bojé, in jih bo réšhil. Pf. 33, 8.
- s) Lej tudi njegoví flushabniki niso bili štanovitni; sakaj tudi nad svojimi angeli je hudobíjo nashel. Job. 4, 18.
- t) Tudi angelam, ktéri so grešhíli, ni sanéfel, ampak s' peklénskimi vervmí jih je v' pekel potégnil, v' terplénje isdal, de se k' sôdbi perhranijo. 2 Pet. 2, 4.
- u) Gospód-Bóg je isobrasil zhlovéka is ila sémlje, in je vdihnil v' njegov obras oshivlajózho sapo; in zhlôvek je bil shiva stvar. 1 Mos. 2, 7. — Glej Mat. 10, 28. sgôrej.
- v) Bóg je stvaril zhlovéka po svôji podóbi; po bôshji podóbi ga je stvaril. 1 Mos. 1, 27.

w), zhaštil x), ljubil y), ga mólil, mu flushil, mu pokórn in vézhno svelizhan bil z).

Shé pèrvi zhlôvek Adam s' Evo svôjo shenó je bil Bogú nepokórn.

Pèrvi zhlôvek je jédel v' raji (v' paradishi) sad drevéfa, ki mu ga je bil Bóg prepovédal, in je v' tém grehíl. a) Ta gréh ni samo pèrvimu zhlovéku fhkódoval, temuzh tudi nam, ki smo njegóviga rodú; zhašno b), in vézhno smèrt, pa tudi she velíko drugiga hudiga nam je pernèfel.

Zhlôvek ni bil, kakor napúhnjeni angeli, vékomaj od Bogá savèrshen.

V' odrefhenje zhlovéka savolj greha savèrsheniga je Bóg obljubil poslati *odrefshenika*, ki se mu tudi Mesíja pravi. c)

w) To pak je vézhno shivljenje, de sposnajo tēbe famiga praviga Bogá, in Jesufa Kristufa, ktériga si poslal. Jan. 17, 3.

x) Jest sim, ktéri sim vsakiga, ki klizhe v' môje imé, sèbi v' zhašt stvaril. Jes. 43, 7.

y) Ljubi Gospóda svôjiga Bogá is vliga svôjiga ferza, is vse svôje dushe in is vse svôje mozhi. Mat. 22, 37.

z) Bóg hózhe, de bi bili vsi ljudjé svelizhani, in prifhli k' sposnanju refnize. 1 Tim. 2, 4.

a) 1 Mos. 3, 6.

b) Po enim zhlovéku je prifhel gréh na svét, in po gréhu smèrt, in je tako v' vse ljudi smèrt prifhla po njem, v' ktérim so vsi grehíli. Rim. 5, 12.

c) Šoyrashtvo bóm postavil med tebój in med shéno, med tvojim sarodam in njénim sarodam; óna ti bo stèrla glavo in ti jo bósh v' péto salesovala. 1 Mos. 3, 15.

§. 2. *Od drugiga zhléna vére.*

Drugi zhlén vére se tako glási:

In v' Jésusa Kristusa, Šinú njegoviga ediniga, Gospóda nashiga.

Jésuf Kristuf je:

1. *Edinorojèni Šin Bogá Ozhéta. d)*
2. *Bóg in zhlòvek skupej. e)*
3. *Nash Gospód f), postavodaj in uzhenik. g)*

Jésuf je tólíko, kakor *svelizhar*. Svelizhar se mu pravi, kér nam je po njem svelizhanje dofhlo, kér naf je réfhil od sadolshênja in shtrafenge gréha, od vézhne smèrti. *h)* — Pravi

d) Tako je Bóg svét ljubil, de je svòjiga edinorojèniga Šina dal. Jan. 3, 16.

e) Déte nam je rojèno, ki se mu bo réklo: Prezhudni, Švetovaviz, Bóg. Jes. 9, 6. En Bóg je in en frédnik med Bógam in med ljudmí, zhlòvek Kristuf Jésuf. 1 Tim. 2, 5.

f) Dana mi je vsa oblast v' nebéfh in na sèmlji. Mat. 28, 18. — Vi me klizhete uzhenik in Gospód, in prav pravite; to fim tudi. Jan. 13, 13.

g) Duh Gospódov je nad menój, sa to me je on pomasal in me poslál evangéli osnanit ubógim. Luk. 4, 18. Jes. 61, 1. — Perkasala se je milost Bogá, Svelizharja nashiga vfm ljudém, ktéra naf uzhi, de se odpovéjmo hudobii in posvètnim sheljam, in trésno, prijétno in bogabojézhe shivímo na tém svétu, zhakajózhi svelizhanfkiga upanja in zhastitliviga prihóda vélikiga Bogá in Svelizharja nashiga Jésusa Kristufa. Tit. 2, 11—13.

h) Rodila bo pa Šina, in imé Jesuf mu daj, réfhil bo namrezh svòje ljudstvo od njih gréhov. Mat. 1, 21.

se mu tudi *Kristuf*, kar je tóliko, kakor *masiljeni*, (kralj) *i*).

Jésuf Kristuf se imenuje *edinorojèni Sin* bôshji, kér je edini, ktéri je od svôjiga nebêshkiga Ozhéta rôjen od vékomaj. *Je Bóg in zhlôvek skupej*, kér je Bóg od vékomaj, in kér se je vzhlovéznil (zhlôvek postal) v' zhasu. *k*) Kar Bóg je svôjimu nebêshkimu Ozhétu v' vsim enak *l*); kar zhlôvek mu pa ni enak, temuzh je manjši *m*). Imenuje se nash *Gospód*, kér je Bóg in nash odreshnik.

Sin bôshji se je vzhlovéznil nash s' svojo smértjo na krishi odreshiti *n*), in nash vézhno svelizhati.

§. 3. *Od trétjiga zhléna vére.*

Trétji zhlén vére se tako glasi:

Ktéri je spozhét od svétiga Duha, rôjen is Marije Devize.

Jésuf ima kar Bóg nebêshkiga Ozhéta *o*);

i) Kako de je Bóg Jésufa Nazarefhkiga pomasal s' svétim Duham in s' mozhjó. Djanj. apóst. 10, 38.

k) Bóg je poslal svôjiga Šina, rojéniga od shéne in pošavi podvérsheniga, de bi jih r'ktéri so bili pod postavo. Gal. 4, 4. 5.

l) Jest in Özhe sva eno. Jan. 10, 1. — De vli zhasfé Sinú, kakor zhasfé Ozhéta. Jan. 5, 23.

m) Özhe je vézhi, kakor jest. Jan. 14, 28.

n) Kér so tedej otrôzi deléshni (ravno tistiga) mesá in kervi, se je tudi on njih deléshniga stóril; de bi škósi smért potéril téga, ktéri je oblast zhes smérti imel, to je hudizha; in de bi jih réshil, ktéri so smértnimu strahu vse svôje dní kakor fushni, podvérsheni bili. Heb. 2, 14. 15.

o) Gospód mi je rékel: Ti si moj sin, daní sim te rodil. Pfal. 2, 7.

kar zhlôvek pa nima nobêniga Ozňéta p). Š. Joshef je bil le rednik Jesufa Kristusa q).

Jésuf kar Bog ni imel matere, kar zhlôvek je imel mater presvéto Devizo Marijo r).

Marija se imenúje *mati bôshja*, kér je rodila Jêsufa Kristusa, ktéri je Bóg in zhlôvek fkupej. *Od svétiga Duha* ga je spozhêla s), in v' *Betlehemu* v' shtali rodila t).

Rojstvo Jêsufa Kristusa je bilo osnanjeno.

1. Po angelu pastirjar r).
2. Po svésti módrim v' jutrovi deshêli.
3. Po módrim Heródeshu in pismoukam v).
4. Po Šimeónu in Ani v' têmpeljnu ljudstvu w).

Ko je bilo rojstvo Jêsufa Kristusa osnanjeno.

1. Šo pastirji naglo prishli glédat, kar jim je bilo od angela osnanjeno x).

p) Deviza bo spozhêla in sinú rodila, in se bo imenovalo njegovo imé Emanuel (Bóg s' nami). Jes. 7, 14.

q) Jêsuf je bil okóli trideset lét star, ko je sazhlél (uzhiti) in so meníli, de je Joshefov sin. Luk. 3, 23. — Marija je rékla angelu: Kako se bo to sgodilo, kér moshá ne sposnám? In angel je odgovóril in djal: Švéti Duh bo prishel v' té, in mózh Narvis'higa te bo obfénzhila; sa téga vóljo bo Švéto, ktéro bo is têberojêno, Šin boshji imenovano. Luk. 1, 34. 35.

r) Od kódtó mêní, de pride k' mêní mati mojiga Gospóda? Luk. 1, 43.

s) Kar je v' nji spozhêto, je od f. Duha Mat. 1, 20.

t) Luk. 2, 4—7.

u) Luk. 2, 9. — v) Mat. 2, 2—5.

w) Luk. 2, 26—38. x) Luk. 2, 14—16.

2. Kristuf je bil ósmi dan obréšan po sapóvedí postave, in Jesuf imenovan *y*).

3. Módri is jutrove deshêle so ga molíli, in mu slatá, kadíla in mire v' dar pernêfli *z*).

4. Heródeshovi grosovitosti se odtegníti je v' Egipt ubéshal *a*).

5. Od tód je bil po Heródeshovi smerti v' Nazaret nasaj perpelján in v' tém méstu isrejèn.

Slasti posébnò, kar vémo od Jésofove mladosti, je:

1. Ko je bil Jésof dvanajst lét star, je prifhel v' Jerúsalem k' prasníku s' svôjimi stárfhi.

2. Je v' Jerusalemu ostal; zhes tri dni so ga stárfhi nashli v' tempeljnu sedéti med písmouki, jih poslušhati in isprashevati, tako de so se vsi nad njegóvim umam in nad njegóvimi odgóvori zhudíli.

3. Špét se je v' Nazaret vèrníli, in je óndi ostal.

4. Je bil svôjim stárfham pokórn.

5. Je ráfel v' starosti, modrósti in prijétnosti per Bogu in per ljudéh. *b*)

Kar sosébniga od Jésofa vémo, préden je sazhél uzhiti, je to:

1. Janes kerstník je prizhal, de je Jésof jagnje bôshje, ktéro grêhe svetá odjémalje. *c*).

2. Jésof se je dal od Janesa kerstiti v' réki Jordanu.

3. Švétí Duh je prifhel na-nj v' podóbi golóba.

y) Luk. 2, 21.

z) Mat. 2, 11. — a) Mat. 2, 13. —

b) Luk. 2, 42—52. c) Jan. 1, 36.

4. Bóg Ôzhe se je oglašil s' besédami: Ta je moj ljubi sin, ki imam dopadajenje nad njim. *d)*

5. Jésuf je bil od Duhá v' pušhavo peljan in ko se je shtirdeset dní in nozhí pôstil, je bil od hudizha skufhan, in po tém so mu angeli strégli. *e)*

Jésuf je sazhél uzhiti v' tridesetimu létu svôje starosti. *f)*

Kar so fébniga od Jésufa vémo, ke je sazhél uzhiti, je to:

1. Jésuf je po svôji domazhi deshéli hôdil od kraja do kraja. *g)*

2. Ši je uzhénzov ali jogrov sbral, in smed njih isvôlil dvanajst apóstelnov. *h)*

3. Je pridigval in osnanovál postavo milosti, je rasodéval refnize, ki nam jih gré vérovati, in je uzhil zhédnosti, ki nam jih gré v' djanji dopolniti.

4. Je svaríl nejevéro in pregréhe, je rasdéval pomóte Iudov, písmoukov in farisêjov.

5. Je poterdevál svoj uk s' besédami svétiga písmá, s' zhudeshi in lastnimi isglédi.

6. Je prehódne rezhí prerokovál.

7. Je povsod dobróte skasovál. *i)*

Velíko jih je véovalo v' Jésufa. Velíki duhóvni pa, písmouki in farisêji so ga sovra-shili savolj njegóviga uka, in so ga iskali umoríti.

d) Mat. 3, 13—17. *e)* Mat. 4, 1—11.

f) Luk. 3, 23. — *g)* Jan. 3, 22. —

h) Luk. 6, 13.

i) Apóst. djan. 10, 38. — *k)* Môja dušha je shaftna do smérti. Mat. 26, 38.

§. 4. *Od zhetèrtiga zhléna vére.*

Zhetèrti zhlén vére se tako glafí:

Tèrpel pod Ponzjam Pilatusham, krishan bil, umerl in v' gròb poloshen.

Jésuf je samógel kakor zhlòvek ne pa kakor Bóg terpèti. Refnizhuo je terpel na dufhi in na telésu.

Na svôji dufhi je tèrpel veliko britkósti in shalostí *k)*, in na svôjim telésu veliko rév in tesháv, veliko tepênja in ran; gajshlan je bil in s' ternjam krónan. *l)*

Tèrpel je veliko sanizhevanja, saframovanja, preklinovanja in drugih krivíz. *m)*

Jésuf Kristuf je bil krishan na gòri kolvarii blis mésta Jerusalema, in je na krishi umerl. *n)*

§. 5. *Od pétiga zhléna vére.*

Péti zhlén vére se tako glafí:

Dòli je shèl 'pred pèkel, trètji dan od mèrtvih vstal.

Le dufha Jésufova je shla pred pèkel, *o)*

Beféda *pekèl* poméni tiste skrite kraje, v' ktèrih so dufhe mèrtvih, ktére nebéshkiga svelizhanja niso doségle.

Vèzh takih skritih krajov je, ki se jim *pekèl* pravi; tako se imenuje,

l) m) n) Glej: Mat. 26. in 27. post.

o) Od dufhe Jèsufova prízhuje Pfal. 15, 10. Môje dufhe ne bósh pufil v' peklu. Apost. djan. 2, 31. Tako je previdil in govóril od vstajénja Kristufoviga, kèr ni bil pufhen v' peklu, in nje-govo mesó ni vidilo trohlivosti.

1. In fzer navadno kràj, *kjér so pogubljèni vézhno martrani.* p)

2. Kràj, kjér dushe *zhasne shtrafenge* terpé sa gréhe, sa ktére se niso v' shivljènji sadòsti pokorile q); tému kraju se pravi *vize*.

3. Poslednizh kràj, v' ktérim so bile hranjene dushe bogabojézhih, ktéri so umèrli, in so óndi v' svelizhanskim upanji svòjiga odrešhènja mirno in bres bolezhín zhakali, dokler ni bilo Jésufa k' njim; tému kraju se pravi *predpekel.* r)

Jésuf je trétji dan, in tó is lastne mozhi s) neumerjózh in zhasitliv, kakor premagaviz smèrti in hudízha od mèrtvih vstal. t)

Jésuf Kristuf je od mertvih vstal:

1. De je svéto písmo u); in svòje lastno prerokovanje spolnil. v)

p) Umèrl je bogatín in je bil pokopán v' pèklu. Luk. 16, 22.

q) Zérkev móli per mafhi sa mèrtve: Gospod Jésu Kriste, kralj velizhastva, réfhi od shtrafenge pèkla dushe vsih svòjih mèrtvih vérnih.

r) Tako je prevedil in govóril od vstajènja Kristufoviga, kér ni bil pušhèn v' pèklu, in njegóvo mesó ni vidilo trohливosti. Ap. dj. 2, 31.

s) Sa téga vóljo me Ózhe ljubi, kér jest svòje shivljènje dam, de ga spét vsamem. Nihzhè mi ga ne vsame, ampak jest ga sam od fèbe dam, in ga imam oblást dati, in ga imam oblást spét vsèti. Jan. 10, 17. 18.

t) Hebr. 2, 14. — Ose. 13, 64. — Mat. 18, 6.

u) Mòje dushe ne bofh puštil v' pèklu, in tudi ne bofh perpuštil, de bi tvoj f. tník trohливost vidil. Pfal, 15, 10.

v) Jésuf jim je rékel: Pode íte ta tèmpelej, in

2. De je svétu neovershlívo fkasal, de je njegov uk refnizhen, in de je réf od Bogá poslan bil w).

3. De je nafhe upanje potèrdil, in nam prihódno vftajenje sagotóvil. x)

§. 6. *Od fhéftiga zhléna vére.*

Shéfti zhlén vére se tako glafí:

Gôri je shel v' nebéfa, sedi na defnizi Bogá Ozhéta vsigamogózhniga.

Jésuf je *shtirdefeti dan* po svôjim vftajénji y), vprizho svôjih uzhenzov z) na *óljski gôri* is lastne mozhi v' nebéfa shel. *V' nebésih sedi na defnizi Bogá, svôjiga vsigamogózhniga Ozhéta. a)*

Jésuf sedi na defnizi bôshji je tóliko kakor: Jésuf je v' védnim poséstvu nar vishi oblasti in nar vishiga velizhastva zhes vse v' nebésih in na sêmlji b).

v' tréh dnéh ga bom postavil. On je pa govóril od têmpeljna svôjiga teléfa. Jan. 2, 19. 21.

w) Ako pa Kristuf ni vftal, je prasno nafhe osnanovanje, prasna je tudi vafha véra. 1 Kor. 15, 14.

x) Sdaj pa je Kristuf od mertvih vftal, pervézn spijózhih; kér po zhlovéku je prifhla smért, po zhlovéku vftajenje od mertvih. 1 Kor. 15, 20. 21.

y) Luk. 24, 50. 51. — z) Apoft. djan. 1, 9.

a) Ako ste tedej s' Kristufam vftali, ífhíte, kar je v' nebésih, kjér Kristuf sedi na defnizi bôshji, Kol. 3, 1.

b) Glej. Rim. kat. 6. zhlén apoft. vére, §. 3. — Dana mi je vsa oblast v' nebésih in na sêmlji. Mat. 28, 18.

§. 7. *Od sédmiga zhléna vére.*

Šédmi zhlén vére se tako glasi:

Od ondód bo prishel sódit shive in mèrtve.

Jésuf se bo perkasal *sódni dan* v' oblakih nebá, in bo prishel spét is nebés s' veliko mozhjó in velizhastvam. c)

Prishel bo spét *sódni dan* sódit *vse ljudi, shive in mèrtve.* d)

Jésuf bo sódil ljudi po tém, kar so dôbriga ali hudiga storili e); pravizhne bo plazhal s' vézhnim shivljénjam v' nebésih, gréshnike bo pa vézhno v' peklu shtrafoval. f)

§. 8. *Od ósmiga zhléna vére.*

Ósmi zhlén vére se tako glasi:

Vérujem v' svétiga Duha.

Švétí Duh je trétja bôshja pershóna g); on je pravi Bóg. h)

c) Vidili bódo šínú zhlovékoviga priti v' oblakih neba s' veliko mozhjó in velizhastvam. Mat. 24, 30.

d) Sapovédal nam je ljudstvu osnanovati in prizhati, de je on (Kristuf) postavljen od Bogá sodník shivih in mèrtvih. Ap. djan. 10, 42.

e) Vsi móremo rasodéti biti pred sódnim stólom Kristufovim, de fléden préjme po tém, kar je stóril v' svôjim telésu, ali dôbro ali hudo. 2 Kor. 5, 10.

f) Hudôbni pójdejo v' vézhno terplénje, pravizhni pa v' vézhno shivljénje. Mat. 25, 46.

g) 1 Jan. 5, 7.

h) Mat. 3, 10. 17. — 1 Pet. 1, 2. — 2 Kor. 13, 13.

Posvezhúje nas:

1. Per svétim kèrstu. i)

2. V' sakramentu f. pokóre.

3. Kólikorkrat *druge sakramente* vrédno préjmemo.

Posvezhuje nas, kér v' nas vlije posvezhujózho gnado in nas storí otrôke bôshje; ali pa posvezhujózho gnado v' nas pomnóshi (pogméra). Rasfvíllí nash um; nas uzhí k) in giba po vólji bôshji ravnati l); dodelí nam svôje daróve. m)

Daróvi svétiga Duhá so tí:

1. Dar *modrósti*. 2. Dar *umnosti*. 3. Dar *svéta*. 4. Dar *mozhi*. 5. Dar *uzhenósti*. 6. Dar *pobóshnosti* (brumnosti). 7. Dar *strahú bôshjiga*. n)

§. 9. *Od devétiga zhléna vére.*

Devéti zhlén vére se tako glafí:

Svéto katolshko zérkev, gmajno svetnikov.

i) Ne is dél pravíze, ktére smo storíli, temuzh po svôjim usmiljénji nas je svelízhal v' kèrstu prerojénja in ponovljénja svétiga Duhá. Tit. 3, 5.

k) Trósfhtar f. Duh pa, ki ga bo Ózhe poslal v' môjim iménu, vas bo vse uzhil. Jan. 14, 26.

l) Bóg je, ki déla v' vas hotéti in storiti po svôji dobri vólji. Filip. 2, 13.

m) Daróvi so fzer mnógi, pa je le en Duh; mnóge so tudi déla, pa je le en Gospód, ktéri déla vse v' vsih; — — vse to pa déla en in ravno tisti Duh, ktéri delí vsakimu, kakor hózhe. 1 Kor. 12, 4. 6. 11.

n) Jesa. 11, 2. 3.

a. *Od zérkve.*

Svéta, katólfhka, keršhanska zérkev je vidin sbòr vsih pravovérnih kristjanov, pod vidnim poglavarjam Rimskim papesham, ktéri vérujejo ene nauke in prejémajo ene sakramente.

Zérkev ima tudi *nevidniga* poglavarja, in ta je *Jésus Kristus*. o)

Le ena prava zérkev je, sunej njé ni upati svelizhanja. Prava zérkev se sposná po shtirih snamnjih. Téso: 1. *Je edina* p); — 2. *svéta* q); — 3. *vesóljna ali katólfhka* r); — 4. *apostólfka*. s)

Prava zérkev se imenuje tudi *Rimška*, kér je Rimška zérkev glava vsih drugih zerkvá in fréda edinosti.

b. *Od gmajne svetníkov.*

Pravovérni kristjani imajo med seboj gmajno ali svéso, kakor udje teléfa. t)

o) Mósh je glava shéne, kakor je Kristus glava zérkve Efesh. 5, 23.

p) En Gospód je, ena véra, en kèrst. Ef. 4, 5.

q) De bi si napravil zhasútlivo zérkev, ktéra nima ne madesha ne gèrbe, ali kaj drugiga takiga, temuzh de je svéta in bres madesha. Efesh. 5, 27.

r) Pojdite po všim svétu in ósnanujte evangéli všim stvarém. Mar. 16, 15.

s) Vsidani ste na fundament apostelnov in prerókov, ktériga poglavitni vógalni kamen je Jésus Kristus. Efesh. 2, 20.

t) Resnízo déljajmo v' ljubésni, in ráfimo v' všim v' Kristusu, ktéri je glava. V' njem je vse teló staknjeno in zhlén v' zhlén sklénjeno, de ud udu pomaga, po opravílu vfaziga po svôji méri, in naredí, de zélo teló rase in se uterdúje v' ljubés-

Gmajna ali svésa svetníkov obstojí v' tém, de vsi udje zérkve duhóvnih dobrót vdeléshvajo. u)

Udje zerkve, ktéri so med sebój svésani in sdrusheni, so:

1. *Vérni na sêmlji.*
2. *Švetniki v' nebésih.*
3. *Dushe mèrtvih, ki so v' vizah.*

Vérni na sêmlji imajo svéso med sebój, kér fléherniga molitev v) in saflushênje dôbrih dél tudi drugim pomagá.

§. 10. *Od desétiga zhléna vére.*

Deséti zhlén vére se tako glási:

Odpushênje gréhov.

Ta zhlén vére naf uzhi, de je Jésuf Kristuf svôji zérkvi oblást dal gréhe odpushati. w)

V' pravi zérkvi imajo shkófje in mashniki oblást gréhe odpushati.

ni. Efesh. 4, 15. 16. — Kakor imamo v' enim teléfu vézh udov, vsi ti udje pa nimajo eniga opravila, tako smo mi mnógi vsi eno teló v' Kristufu, in eden drugiga udje. Rim. 12, 4. 5.

u) Deléshnik sim vsih, ktéri se têbe bojé in tvôje sapóvedí spolnújejo. Pfal. 118, 63.

v) Molíte eden sa drugiga, de bóte svelizhani; sakaj molitev pravizhniga veliko premóre. Jak. 5, 16.

w) Prejmíte svétiga Duhá; ktérim bóte gréhe odpustili, so jim odpushêni, in ktérim jih bóte sadershali, so jim sadershani. Jan. 20, 22. 23.

x) Kakor je Kristuf sam sêbe sa-njo (sa zérkev) dal, de bi jo posvétíl, kér jo je ozhistel s' koplo vóde v' besédi shivljénja. Efesh. 5, 25. 26.

Gréhi se odpušhajo v' sakramentu svéti-
ga kërsta x) in v' sakramentu svéte pokóre. y)

§. 11. *Od enajstiga zhléna vére.*

Enajsti zhlén vére se tako glási:

Vstajênje mesá.

Ko pravimo, de vérjemo *vstajênje mesá*,
vérjemo, de bo Bóg sódni dan *mèrtve* k' shiv-
ljênju obudil z), in de bódo ljudjé s' svôjim
mésam, to je, s' ravno tistimi telési, ki so jih
v' shivljênji iméli, vstali. a)

§. 12. *Od dvanajstiga zhléna vére.*

Dvanajsti zhlén vére se tako glási:

Vézhno shivljenje.

S' besédami dvanajstiga zhléna vére spos-
namo in vérjemo *vézhno védno svelizhanje*,
ktéro bo sheljé svetníkov in isvóljenih popol-
nama dopolnilo. b)

y) Tebi bom dal kljuzhe nebéshkiga kraljéstva; in
kar kóli bósh savésal na sémli, bo savésano tudi
v' nebésih; in kar kóli bósh rasvésal na sémli,
bo rasvésano tudi v' nebésih. Mat. 16, 19.

Resnizhno vam povém, kar kóli bóte sa-
vesali na sémli, bo tudi savésano v' nebésih, in
kóli bóte rasvesali na sémli, bo rasvésano tudi
v' nebésih. Mat. 18, 18.

z) On, ki je Jésufa Kristufa od mèrtvih obudil, bo
tudi vashe umerjózhe teléfa oshivel s' svojim Du-
ham, ktéri v' vas prebiva. Rim. 8, 11.

a) Špét bom obdán s' svôjo kósho, in v' svôjim
mésu bom vidil svôjiga Bogá. Job. 19, 11.

b) Vefelili se bóte s' neisrezhénim in zhasitlivim
veféljam, in bóte dofégli svelizhanje svôjih duh,
plazhílo svôje vére. 1 Petr. 1, 8. 9.

S' besédo *Amen* potèrdimo, de nad naukam sapopadenim v' apostolski véri ne dvómimo (ne zviblamo), temuzh de nam je vse réf, kar je v' nji sapopadeno.

II. P o g l a v j e.

Od upanja.

I. R a s d é l i k.

Kaj de je keršhansko upanje.

Keršhansko upati se pravi: *se térdno sanèsti, de nam bo Bóg dal, kar nam je obljubil.*

Upamo od Bogá dosézhi vézhno shivljènje, to je vézhno svelizhanje, in perpomózhke ga dosézhi. Upamo, kér je Bóg vsigamogózhen, v' spolnovanji svójih obljub *svést*, nefkónzhno *dobrotliv* in *usmiljen*, kí tórej spolniti samóre in hózhe, kar je obljubil. c)

Keršhansko upanje sosébnó s' molitvijo skasujemo.

Nobèno okó ni vidilo, in nobèno uhó ni flishalo, tudi v' nobèniga zhlovéka ferzé ni prishlo kar je Bóg njim perpravil, ktéri ga ljubijo. 1 Kor, 2, 9.

c) Dershimo se nepremakljivo sposnanja nashiga wpanja; sakaj *svést* je on, ki je dal obljubo. Heb. 10, 23.

II. R a s d é l i k.

Od molitve.

§. 1. *Od molitve splòh.*

Molitev je povsdigovanje duhá k' Bógu.

Mólimo sa tó de Bogá nar višhiga Gospóda zhaštímò, de se mu sa prejéte dobróte sahválimo, in de ga prófimo sa to, kar v' prihódno potrebújemo. Mólimo tudi odpušhénje gréhov sadobiti, in v' splòshnih in posébnih, v' lastnih in blishniga potrebah od Bogá pomózhi sprofíti.

Dolshní smo molíti; sakaj molitev je smed nar imenitnih dolshnóst nashe vére. d)

Vse, sa kar nam je molíti, je sapopadeno v' ozhenashí, to je v' Gospódovi molitvi. e)

§. 2. *Od Gospódove molitve posébej.*

Kristuf nash Gospód nas je molíti uzhíl. Uzhíl nas je molíti s' ozhenasham, ki se mu tudi Gospódova molitev pravi.

Ózhe nash se tako móli: *Ózhe nash, ktéri si v' nebésih. Posvezhèno bódi tvôje imé. Pridi k' nam tvôje kraljéstvo. Sgòdi se tvôja vólja, kakor v' nebésih, tako na sêmlji. Daj nam danf nash vsakdanji krùh. In odpušti nam nashe dolgé, kakor tudi mi odpušhamo svôjim dolshníkam. In nasf ne vpêlji v' skušhjavo. Temuzh réshí nasf od hudiga (od sléga) Amen.*

---

d) Neprenéhama molíte. 1 Tefal. 5, 17. — 1 Tim. 2, 1. e) Mat. 6, 9—13.

Gospódova molitev ima v' sêbi predgóvor in sédem proshnjá.

a. *Od predgóvora.*

Predgóvor se tako glasi:

Ózhe nash, ktéri si v' nebésih.

S' témi besédami predgóvora klizhemo v' Bogá, ktéri je nash ózhe. *f)*

Bogú právimo *ózhe*, kér je ljudi po svôji podóbi stvaril *g)*, in po ozhétovo sa-nje fkerbí *h)*.

— Bogú pravimo *nash ózhe*, kér naf je vse po svôjim Duhu per svétim kërstu stóril svôje otróke *i)*, svôje erbe, in ravnoerbe Jesufa Kristufa *k)*, in brate med sebój. — Právimo: *ktéri si v' nebésih*, kér Bóg, desiravno je povsod *prizhujózh*, vènder posébnó v' nebésih prebiva *l)*, kjér se svôjim isvóljenim od oblizhja do oblizhja kashe in vshivati daje.

) Ali nimamo vsi eniga ozhéta, ali naf ni en Bóg stvaril? Malah. 2, 10.

g) Ali ni on tvoj ózhe, ki te je narédil, in stvaril? 5. Mos. 32, 6.

h) Ne fkerbíte tedej rekózh: Kaj bómo jédli, ali kaj bómo pili, ali s' zhém se bómo oblazhíli? Po vsem tém nevérniki oprashujejo; sej vash nebésiki ózhe vé, de vsiga téga potrebújete. Mat. 6, 31. 32.

Vse fkerbí njemu isrozhíte, sej sa vafkerbí.

1 Pet. 5, 7.

i) Prejéli ste Duhá pofinovljénja, s' ktérim vsi klizhemo: aba! (ljubi ózhe!) Rim. 8, 15.

k) Ako smo pa otrózi, smo tudi erbi, in sfer erbi bôshji, ravnoerbi pa Jesufa Kristufa. Rim. 8, 17.

l) Uslíshí is svojiga prebivalfha, to je is nebés vse, ktéri bódo na tém méstu molíli, ter jim bódi mi-lostiv. 2 Kron. 6, 21.

b. *Od tréh pervih prôshenj Gospôdove molitve.*

Pèrva prôshnja se tako glasi: *Posvezhêno bôdi tvôje imé.*

Prôsimo nar popred, de naj bó bôshje imé posvezhêno, kér smo dolshní vselej, in pred vsimi rezhmí sa to profíti, kar bôshjo zhašt tizhe m) in potlej she le sa to, kar je nam ali blishnimu potreba.

V' pèrvi prôshnji ozhenasha prôsimo.

1. De naj bo Bóg od vsih ljudí na sêmlji sposnán, in njegovó presvéto imé povfod snano in zheshêno.

2. De naj se grêshniki k' Bógu spreobèrnejo, in se k' pokóri obudé.

3. De naj se njegovímu iménu nikóli nezhášt ne déla, ne s' krivovérstvam, in nejevéro, ne s' bogokléstvam in nekerfhanskim shivljênjam.

Druga prôshnja se tako glasi: Pridi k' nam tvôje kraljéstvo.

V' drugi prôshnji prôsimo.

1. De naj Bóg svôjo zérkev in kraljéstvo svôje gnade rashirja in uterduje, kraljéstvo hudizha in gréha pa rasdéne.

2. De naj véro, upanje in ljubésen v' nas vlije, in té zhédnosti v' nas pomnóshi.

3. Poslédnizh, de naj nam po tém shivljênji nebéfa dodelí.

m) Ishíte nar poprój bôshjiga kraljéstva in njegové pravize, vse drugo vam bo pervèrsheno. Mat. 6, 33.

Trétja prôshnja se tako glasi: *Sgôdi se tvôja vólja, kakor v' nebésih, tako na sêmlji.*

V' trétji prôshnji prósimo:

1. De naj nam Bóg da gnado, njegovó svéto vóljo v' vsih okolshinah na sêmlji tako na tanko in voljno spolnovati, kakor jo angeli in svetniki v' nebésih spolnujejo.

2. De naj Bóg vse od nas odvèrne, kar je spolnovanju njegové svéte vólje na póti.

c. *Od shtirih poslednih prôshenj Gospódove molitve.*

Zhetèta prôshnja se tako glasi: *Daj nam danš nash vsakdanji krùh.*

V' zhetèti prôshnji prósimo:

1. De naj nam Bóg vsiga da, zhesar nam je potreba, de ohránimo svôje telésno in dushno shivljénje.

2. De naj Bóg lakoto in dragíno, pa tudi gréh; ktéri vezhkrat take fhtrafenge nanasha, dobrótlivo od nas odvèrne.

Péta prôshnja se tako glasi:

Odpusti nam nash dolgé, kakor tudi mi odpushamo svôjim dolshnikam.

Prósimo v' péti prôshnji, de naj nam Bóg nash gréhe odpusti ravno tako, kakor mi is ferza odpustimò tistim, ki so nas rasshalili.

Shésta prôshnja se tako glasi:

In ne vpêlji nas v' skushnjavo.

Prósimo v' shésti prôshnji, de naj nam Bóg ob zhasu skushnjave svôje pomózhi ne odtégne in ne perpušti, de bi pod skushnjavo omagali.

Škufhani smo sošébnó od svetá, od svôjiga mešá, to je od svôjiga hudiga nágnenja in pošelênja, in od hudizha. *n)* Tudi pobóshni in pravízhni so škufhani od Bogá, kadar Bóg njih zhédnošt (brumnošt) škufha:

1. s' bolésnijo, 2. s' révshino in drugimí nadlógami.

Šédma prôshnja se tako glási: *Temuzh réshí naš od hudiga.*

Prósimó v' šédmi prôshnji.

1. De naj naš Bóg sošébnó réshí od hudiga na dušhi, kar je gréh, in naš obváruje pred vézhnimi in zhašnimi štrafengami gréha.

2. De naj naš Bóg réshí tudi od zhašnih slégov (nadalóg), zhe niso k' našimu svelizhanju. *o)*

n) Vše, kar je na svétu, je pošelênje mešá, pošelênje ozhí, in napúh shivljênja, ki ni od ozhéta, temuzh od svetá. 1 Jan. 2, 16. — Šléhern je škufhan od svôjiga lastniga pošelênja vlézhen in vabljen. Jak. 1, 14. — Bodíte trésni in zhujte, sakaj vašh sópernik hudizh, védno okróg hódi in ishe koga, de bi ga pošerl. 1 Pet. 5, 8. — Oblezíte bôshje orôshje, de bôte samôgli obštati pred fkrivnim salesovanjam hudizhovim. Efesh. 6, 11.

o) Blagor móshu, ktéri škufhnjavo prestojí; sakaj po tém, ko bo škufhen, bo prejél króno shivljênja, ki jo je Bóg tistim obljudil, ktéri ga ljubijo. Jak. 1, 12. — Kér si bil (Tobija) Bogú prijéten, je bilo tréba, de te je škufhnjava doškufila. Tob. 12, 14.

3. De naj nam Bóg gnado dodeli, vse nad-
lôge in teshave, ki nam jih poshilja, poterpe-
shlivo in stanovitno preterpéti. p)

Amen hebrejska beséda poméni: sgòdi se!
ali pa: sgodílo se bóde.

§. 3. *Od angeloviga zheshenja.*

Katolfhki kristjani perdévajo vézhi dél ozhe-
nalhu *angelovo zheshenje*. Angelovo zheshenje
je molitev, s' ktéro svéto Devizo Marijo, mater
bôshjo, mémo vsih angelov in svetníkov posébnò
zbastimò in na pomozh klizhemo. Takó se móli.
*Zheshená si Marija, gnade pôlna, Gospôd
je s' tebój. Shégnana si med shenami, in shég-
nan je sad tvôjiga telésa, Jésus. Svéta Ma-
rija mati bôshja! prôsi sa nas gréshnike
sdej in ob nashi smèrtni uri. Amen.*

Pravimo: *Svéta Marija mati bôshja,*
kér je svéta Deviza Marija rodíla Jésusa Kristusa,
ktéri je pravi Bóg.

Katolfhka zérkev zhasí mater bôshjo po-
sébnò, kadar *sjutrej, opóldne* in *svezhér* k'
molitvi svoní. Per tém svonênji se je sosébnò
vzhlovezhênja sinú bôshjiga hvaléshno in po-
bóshno tréba spómni.

p) Lonzharska posóda, se v' pèzhi poskusi, pra-
vizhni ljudje pa v' britkosti. Šir. 27, 6.

III. P o g l a v j e.

Od ljubésni.

I. R a s d é l i k.

Kaj de je keršhanska ljubésen.

Keršhansko ljubiti se pravi: Bogá nar vikšhi dobróto ljubiti savolj njega samiga, in blishniga ljubiti savolj Bogá, vse voljnó storíti savolj Bogá, kar je sapovédal. q)

Ljubiti móremo Bogá tudi sa tó, *kér je próti nam neskônzhno dobrotliv. r)*

Ljubiti móremo Bogá *zhes vse*, is vsiga svôjiga serzá, is vse svôje dushe, is vse svôje pameti, in is vse svôje mozhi.

Bogá *zhes vse ljubiti se pravi: Bogá bólj ljubiti, kakor vse stvarí, in ga bólj zhiflati (obraj-tati) kakor vse, kar nam samóre prijétno in dopadljivo býti.*

S' besédo *blishni* ménimo vsakiga zhlovéka, prijatla in sovrašnika. s) Blishniga ljubiti se

q) Ljubi Gospóda svôjiga Bogá is vsiga svojiga serza, is vse svôje dushe, is vse svôje pameti in is vse svôje mozhi. To je nar vézhi in perva sapóved. Druga je pa téj enaka: Ljubi svôjiga blishniga, kakor sam sébe. Mat. 22, 37—39.

r) Ljubímo Bogá, *kér nas je popred ljubil.* 1 Jan. 4, 19.

s) Béri, kar Jésuf od usmiljeniga Šamarjana per-poveduje. Luk. 10, 29—37.

pravi: blishnima dôbro hotéti, mu tó storiti, kar mu je prijétno in k' pridu; vse opuštiti, kar mu je neprijétno in škodljivo. t)

Keršhanska ljubésen je tako potrebná, de zhlôvek, ktéri se svôje pameti savé, bres ljubésni ne móre vézhniga shivljenja dosézhi u)

Ljubésen do Bogá in do blishniga pokašemo, zhe spolnújemo deset boshjih sapóved. v)

II. R a s d é l i k.

Od deset boshjih sapóved splòh.

Po poglavitnim sapopadku so desetére bôshje sapóvedi téle:

1. *Vérvaj v' eniga samiga Bogá.*
2. *Ne imenúj po nemarnim bôshjiga iména.*
3. *Posvezhúj prasník.*
4. *Sposhtúj ozhéta in mater, de bôsh dolgo shivel, in de ti bo dôbro na sêmlji.*
5. *Ne ubijaj.*
6. *Ne présheštvaj.*

---

t) Ljubésen je poterpeshliva, je dobrotliva. Ljubésen ni nevošhliva, ne ravná napzhno, se ne nápihúje, ni zhafti lakomna, ne ishe svôjiga, se ne da rasdrashiti, ne misli hudiga, se ne veseli krivíze, veseli se pa refnize; vse preterpí, vse véruje, vse upa, vse prenêse. 1 Kor. 13, 4—7.

u) Kdór ne ljubi, ostane v' smèrti. Kdór svôjiga brata fovrashi, je ubijáviz. Véste pa, de nobèn ubijaviz vézhniga shivljenja v' fébi nima. 1 Jan. 3, 14. 15.

v) Kdor môje sapóvedi ima in jih spolnúje, tisti je, ki me ljubi. Jan 14, 21.

7. *Ne kradi.*

8. *Ne prizhaj po krivim soper svôjiga blishniga.*

9. *Ne shêli svôjiga blishniga shêne.*

10. *Ne shêli svôjiga blishniga blagá.*

Bog je dal defét bôshjih sapóved Mojsefu na gôri Šinaji sa israelsko ljudstvo, ko je bilo po is-hódu is Egipta v' pushavi. w)

Defét bôshjih sapóved *spolnovati je mogózhe*, kér Bóg vsakimu k' tému potreéno gnado da. x)

Pèrve tri bôshje sapóvedi imajo v' sêbi dolshnosti do Bogá, drugih *sédem* ima pa v' sêbi *dolshnosti do blishniga*.

Sapopádik defét bôshjih sapóved najdemo ob kratkim skupej *v' dvéh sapóvedih ljubésni*.

Pèrva sapóved ljubésni je: *Ljubi Gospóda svôjiga Bogá is vsiga svôjiga serza, is vse svôje dushe, is vse svôje pameti in is vse svôji mozhi*. y)

Druga sapóved ljubésni je: *Ljubi svôjiga blishniga, kakor samiga sêbe*. z)

Kristuf rasloshí sapóved ljubésni do blishniga s' témi besédami: *Vse, kar kóli hó-*

w) Glej 2 Mos. buk. 19. in 20. post. kjér se perpo-veduje, kako je Bóg Israelzam postavó dal.

x) Svojiga duhá bóm v' vas safadel, in storil, de bóte shivéli po môjih sapóvedih, ohranili moje narédbe, ter jih spolnovali. Ezech. 36, 27. — Bóg je, ki storí v' nas hotéti in dopolníti po svôji dôbri vólji. Fil. 2, 13. — Vse premórem v' tém, ki me poterduje. Fil. 4, 13.

y) Mat. 22, 37. 38. z) Mat. 22, 39. —

zhete, de bi vam storili ljudjé, tudi vi njim storíte. V' tém je postava in preróki. a)

Pomniti se móre, de je v' vsaki sapóvedí nékaj sapóvedaniga, in tudi nékaj prepóvedaniga.

III R a s d é l i k,

Od desét bôshjih sapóved posébej.

§. 1. *Od pervih tréh sapóved, ki imajo v' sèbi dolshnosti do Bogá.*

V' pèrvi sapóvedí nam je sapóvedano: v' eniga Boga vérovati b), ga molíti c), vanj upati d), ga ljubiti e). — V' pèrvi sapóvedí je prepóvedano: nejevéra f), malikovanje g)

a) Mat. 7, 12.

b) Bres vére je nemogózhe Bogú dopasti; sakaj, kdór hózhe k' Bógu priti, móre vérovati, de je. Hebr. 11, 6.

c) Pisano je: Gospóda svôjiga Bogá môli, in njemu famimu flushi. Mat. 4, 10.

d) Ktéri se Gospóda bojé, saupajo v' Gospóda; on je njih pomozhnik in varh. Psal. 113, 11. Saúpajte vanj vsi sbôri naródov, islite pred njim svôje ferza; Gospód je nash pomozhnik vékomaj. Psal. 61, 9.

e) Poslufhaj Israel! Gospód nash Bóg je edíni Gospód. Ljubi Gospóda svôjiga Bogá is vsíga svôjiga ferza, is vse svôje dushe, in is vse svôje mozhí. 5 Mos. 6, 4. 5.

f) Kdór ne véruje, bo pogubljen. Mar. 16, 16.

g) Refnízo bôshjo so (nevérniki) v' lash spreobernili, in so rajshi stvar molrli in zhasili, kakor stvárnika, ktéri je zhefhèn vékomaj Amen. Rim. 1, 25. — Ne obernite se k' malikam, in ne dé-

krivovérstvo h) védeshevanje, prasna véra, vrashe (zopernija i); je prepovédano sovra- shiti Bogá k) obúpati (szagati) nesaúpati l) ali pa predérsno saupati v' bôshjo milost. m)

Ni sóper pèrvo sapóved, ampak dôbro in koriftno (nuzno) je, *zhe angele in svetnike zhasímò in jih na pómozh klizhemo. n)*

- lajte si vlítih bogóv. 3 Mos. 19, 4. — Ne bodíte malikovavzi, kakor nektéri smed njih. 1 Kor. 10, 7.
- h) Krivovérza, po tém ko si ga enkrat ali dvakrat opominjal, se ogíbaš. Tit. 3, 10.
- i) Ne obrázhajte se k' vrasharjam (zópernikam) in ne posvetujte se v' nobèni rézhi per védeshih, de se nad njimi ne ofkrunite. Jest sim Gospód valh Bóg. 3 Mos. 19, 31. — Ako se zhlôvek obèrne k' vrasharjam (zópernikam) in védesham, in se nad njimi ofkruni, bóm svôje ferdito oblizhje vanj obèrnil in ga pokonzhál smed njegóviga ljudstva. 3 Mos. 20, 6.
- k) Vsdígni se Bóg! Njegóvi fovrashniki naj bódo raskropljèni; in oni, ki ga zhèrtijo, najpobégnejo spred njegóviga oblizhja. Pfal. 72, 2.
- l) Ne sgubíte svôjiga saupanja, ktériga zhaka veliko plazhílo. Hebr. 10, 35.
- m) Ali sanizhujesh bogáštvo njegóve dobrótlivosti, njegóve poterpeshlivosti in persaneflivosti? Ali ne vésh, de te bôshja dobrótlivost k' pokóri vabi? Rim. 2, 4.
- n) Ako smed tavshent in tavshent angelov le eden sanj govori, in osnani pred Bógam pravizhnost téga zhlovéka, se ga bo usmilil in rékel. Otmí ga, de ne pade v' pogubljenje; sakaj nafhel sim na njem, savolj zhéfar mu hózhem milostiv biti. Joh. 33, 23. 24.

Tudi tvôje prijatle o Bóg! nesméerno zhasím, njih pospóštvo je filno mogózhno postalo. Pfal.

Katolíhki krístjani klizhejo angele na pó-mozh, kér so ljudém sa varhe odlózheni, kér ljudi ljubijo, sa njih svelizhanje fkerbé in sa-nje prófijo, in mu tudi molitev ljudi darujejo. o)

Katolíhki krístjani *tudi svetníke na pómozh klizhejo*, ne kakor de bi is lastne mozhi mógli pomagati, temuzh satórej, kér so prijatlli bôshji, in tudi sa ljudi per Bógu prófijo. p)

138, 17. — Hvalite Gospóda v' njegovih svetnikih; hvalite ga v' mózhi njegóve mogózhnosti. Pfal. 150, 1.

V' Trídent. sbôru, v' 25. féji se bére: Švéte trupla svétih marternikov, in drugih svetníkov, ki per Krístufu shivé, ktére so bile shivi udje Krístufovi, in tómpelj svétiga Duhá, in bódo tudi od njéga k' vézhnimu shivljénji obudéni in povelizhani, naj véрни zhasié, tudi satórej, kér po njih ljudjé veliko dobrót préjmejo od Bogá.

- o) Švôjim angelam je savolj têbe ukasal, de naj te varvajo na vsih tvôjih pótih. Na rokah te bodo nosili, de ne sadéneš ob kamen s' svôjo nogó. Pfal. 90, 11. 12. — Glejte, de ne sanizhújete kogá tih malih, kér povém vam, de njih angeli v' nebésih védno glédajo oblizhje mójiga ozhéta, ktéri je v' nebésih. Mat. 18, 10. — Ko si s' sol-sami mólil, merlizhe pokopováł, in satórej od vezhérje vstajal, in merlizhe podnévu v' svôji hifhi fkrival, in jih po nôzhi pokopováł, sim jest tvôjo molitev pred Gospóda nôsil. Tob. 12, 12. — In drugi angel je prishel, in stal pred altarjam, in slato kadilnizo je imel, in veliko kadila se mu je dalo, de je darováł molitev vsih svetníkov na slatim altarji, ki je bil pred trónam bôshjim, in dim kadila, molitev svetníkov, je shel is rók angela na kvíshko pred Bogá. Škriv. rasod. 8, 2—4.
- p) To je Jeremija prèrok bôshji, ktéri ljubi brate in israelsko ljudstvo. To je mósh, ktéri veliko

De katólfhka zérkev *podóbe ima* in jih *zhastí*, ni sóper pèrvo bôshjo sapóved; ta nam-rezh le prepovedúje podóbe délati, de bi jih molili. *q)*

Katólfhki kristjani zhasté podóbe, kér nam kaj zhastitliviga, postavim: bôshjo perfhóno, ali mater bôshjo, ali angela, ali svetníka pred ozhí stavijo. Zhesfhênje ni naménjeno podóbi, ampak tému, kogar podóba poméni.

V' drugi sapóvedi je prepovedano bôshji-mu iménu nezhaft délati. Bôshjimu iménu se nezhaft déla:

1. S' vřakim gréham. *r)*
2. Posébnó s' bogokléstvám *s)*; kadar se od Bogá, od prave vére in od svetníkov sanizh-lívo govóri.
3. Kadar kdo bres potrebe, ali pa zeló po krívim perféshe. *t)*

móli sa ljudstvo in sa vse svéto mésto. 2 Mak. 15, 14. Glej Trid. sb. fej. 25. kakor sgôrej.

q) Ne délajte si malikov, in tudi ne srésanih podób, de bi jih molili. 3 Mos. 26, 1.

r) Hvalíh se s' postavo, in Bogú nezhaft délah s' prelomljénjam postavé. Rim. 2, 23.

s) Kdór preklinja imé Gospódovo, naj umèrje. Vsa óbzhina naj ga kamnjá, bódi si rojak ali ptujiz. Kdór kóli imé Gospódovo preklinja, bódi umor-jèn. 3 Mos. 24, 16.

t) Jest pak vam rëzhem zeló ne perfécati; ne per nébu, kér je bôshji tron; ne per sémli, kér je podnóshje njegóvih nóg; ne per Jerusalemu, kér je mésto vélikiga kralja. Mat. 5, 34.

Ne perféčaj po krívim per môjim iménu, in ne délaj nezhafti iménu svójiga Bogá. 3 Mos 19, 12.

4. Kadar se Bogú storjena obljava prelómi. *z*)

5. Kadar se bôshje imé bres potrebe in bres zhaští isrekúje. *v*)

6. Kadar kdo bôshjo befédo ali kasí ali pa napak obrázha *w*)

V' drugi sapóvedi je *sapovédano* bôshje imé posvezhevati, in zhaštljivo isrékovati.

Posvezhujemo bôshje imé:

1. Zhe Bogá naravnost pred všim svétam sposnamo *x*)

Pred všim drugim pa, môji bratje, ne persegajte ne per nébu, ne per sèmlji, ne per kaki drugi rézhí; temuzh vafhe govorjénje bódi: Je je, ni ni; de pod sôdbo ne padete. Jak. 5, 12.

u) Ako si obljabo stóril Gospódu svôjimu Bógu, je ne odlafhaj dopolniti; sakaj Gospód tvoj Bóg jo bo térjal od têbe; in zhe odlafhafh s' njo, ti bo v' gréh perfhtéto. Ako nózhefh obljubiti, si bres gréha. Kar je pa obljubljeno, spolnúj in stóri, kakor si obljudil Gospódu svôjimu Bógu, in kakor si prostovóljno s' svôjimi ustmi govóril. 5 Mos. 23, 21—23.

v) Ne isrekúj po nemarnim iména Gospóda svôjiga Bogá; sakaj per Gospódu ne bo nedólshen, kdor imé Gospóda svôjiga Bogá po nemárnim isrekuje. 2 Mos. 20, 7.

w) Mi nísmo, kakor je njih veliko, de bi bôshjo befédo kasili. 1 Kor. 2, 17.

x) Hvalil te bom, moj Bog in kralj, in tvôje imé védno in vékomaj zhaštil. Hvalil te bóm vse dní, in tvôje imé védno in vékomaj povsdigováł. Pfal. 144, 1. 2.

Kdor me bo pred ljudmí sposnal, ga bóm udi jest sposnal pred svôjim ozhétam. Mat. 10, 32.

2. Zhe Boga v' dušhnih in teléfnih potrebah na pómozh klizhemo. y)

3. Zhe per pravizhni perfégi Bogá na prizho poklizhemo, de se nam v' kakí rézhi verjame. z)

4. Zhe Bogu storjène obljuje svešto spólnimo. a)

5) Zhe besédo bôshjo pridno in s' pobôshnostjo poslušhamo. b)

6. Zhe vse, kar pozhnêmo, k' zhefhênju in zhašti bôshjiga iména storimò, ali Bogu darujemo. c)

y) Poklizhi me na pómozh ob zhafu nadlóge, in te bóm otél in me bofh hvalil. Pf. 44, 15.

To je upanje, ki ga imamo v' njega, de nas uflifhi v' všim, kar ga po njegoví vólji prófimo. 1 Jan. 5, 14.

z) Bój se Gospóda svôjiga Bogá, in njemu samimu flushi, in per njegovim iménu perfégaj. 5 Mos. 6, 13.

a) Obljubíte in spolnujte obljuje Gospódu svôjimu Bogu vi vsi, ki ste okróg njega in mu nósite darila, njêmu strašhaimu, ktéri odjémlje napuh-njeniga duhá knésam, in je strašhan kraljam na sêmlji. Pfal. 75, 12. 13.

b) Bôshja beséda naj obilno med vami prebiva; uzhtë in opominjevajte se med sebój s' všo modróstjo, s' pšalmi, s' hvalnimi in duhóvnimi pésmi, in pójte Bogu s' veseljam v' svôjih serzih. Kolof. 3, 16. — Blagor jim, ktéri bôshjo besédo poslušhajo in jo ohranijò. Luk. 11, 28.

c) Sahvalíte se Bógu in Ozhetu vselej sa vse v' iménu nashiga Gospóda Jésufa Kristufa. Efesh. 5, 20. — Ali jéjte ali pite, ali kaj drugiga délajte, vse storite k' bôshji zhašti. 1 Kor. 10, 31.

V' tretji sapóvedí je sapóvedano v' nedéljo, ktéra je shé od apostelskih zhasov k' spominu Kristusoviga vstajénja v' nash prasník odložhena, od déla prenéhati in pozhivati, in pobóshne déla opravljati. d)

V' tretji sapóvedí je prepóvedano:

1. Vse hlapzhovsko délo bres potrebe in bres praviga pervoljénja e)

2. Vse druge opravíla, ktére temu dnévu ali nezhasť déljajo ali pa njegóvo posvezhevanje odvrazhajo.

§. 2. *Od sedem poslednih sapóved, ktére imajo v' sèbi dolshnosti de blishniga.*

V' zheterti sapóvedí je poséбно sapóvedano, di naj otrózi svóje stárfhe ljubijo, sposhtujejo f) in jim stréshejo g); de naj jim bódo

d) Spómni se, de bofh sebóto posvezheval. 2 Mos. 20, 8.

e) Shešt dní déljaj in vse svóje déla opravi. Sedmi dan je pa fabóta (pozहितek) Gospóda tvojiga Bogá; ne déljaj nobéniga déla, ne ti, ne tvoj sin, ne tvója hzhí, ne tvoj hlapez ne tvoja dékla, ne shivína ne ptujiz, ki je med vratmi tvójiga mésta. 2 Mos. 20, 9. 10.

f) Sposhtuj svójiga ozhéta in svójo mater; to je perva sapóved, ktéri je bila obljuba perstavljena. Efesh. 6, 2. — Sposhtuj svójiga ozhéta in ne posabi bolezhín svóje matere. Šir. 7, 20.

g) Kdor se Gospóda bojí, sposhtuje svóje stárfhe, in stréshe njim, od ktérik je bil rójen, kakor svójemu Gospódu. Sposhtuj svójiga ozhéta s' djanjam, s' besédo, in s' vfo poterpeshlivostjo. Preg. 3, 8. 9.

v' vřim, kar ni sóper bõshjo sapóved, *pokórni h)*, jim v' duřnih in teléřnih potrebah *pomagajo i)* in sa-nje *mólijo. k)*

V' zhetèrti sapóvedi je prepovédano otrõkam nepokornim biti svõjim řarfham l), jih řovrashiti m), sanizhevati n) sařramovati o) smerjati ali preklinjati p), jih v'

h) Otrõzi! bodite řarfham v' vřim pokórni; sakaj to je Bogú dopadljivo. Kol. 3, 20. Otrõzi! bodite pokórni svõjim řarfham v' Gospódu; sakaj to se řpodõbi. Efesh. 6, 1. — Bogú lino dolřni bólj pokórni biti, kakor ljudém. Ap. djan. 5, 29.

i) Zhe ima pa vdõva otrõke ali svõjih otrók otrõke, naj se uzhi popréd v' svõji lařni hiři gospodinjiti, in svõjim řarfham dóbro s' dóbrim povraževati; sakaj to je Bogú prijétno. 1 Tim. 5, 4. — Moj řin! podpéraj svõjiga ozhéta v' njegóvi řarosti in ga ne řhali v' njegóvim řivljénji. Zhe tudi njegóv um ořlabí, iméj poterplénje s' njim, in ga ne sanizhuj v' svõji móřhi; sakaj dobrõta, ki jo řkashéř svõjimu ozhétu, ne bo posabljena. řirah. 3, 14. 15.

k) Sdaj te pa lepó prošim, de naj se pred vřimi reřmi opravljajo prošnje, molitve, prošivne in řahvalne molitve sa vse ljudí. 1 Tim. 2, 1. 2.

l) Ljudjé bódo, ktéri bódo pólni lařne ljubésni, lakomni, hvaleshèlni, řarfham nepokórni nehvaléřni in hudõbni. Takih se ogibaj. 2 Tim. 3, 2. 5.

m) Glej, kar se je řgodilo s' Abřolomam, v' 2 buk. kralj. v. 15. do 18. pořt.

n) Pořluřhaj řvojiga ozhéta, ki te je rodil, in ne sanizhuj svõje matère, ko se je pořtarala. řirah. 23, 22.

o) Kdór svõjiga ozhéta sařramúje, in mater, svõjo porodnizo sanizhuj, naj mu krókarji per potókih okó iskljújejo in mladi řrli naj ga řnedó. Prip. 30, 17.

p) Kdór svõjiga ozhéta ali svõjo mater preklinja,

potrébah *sapustiti*, ali pa jim *shkódovati*. q)

Otrôkam, ktéri to sapóved spolnujejo, je *dolgo shivljènje*, in *srézha obljubljena*. r)

Otrôkam, ktéri té sapóvedi ne spolnujejo, se je bati prav hudih zhasnih in vézhnih shtrafeng. s)

Zhetèrta sapóved ne sadéne le otrók in pa starshov, ampak tudi *podlòshne* in vse *njih duhóvske* in *deshélske gospófske*, ravno tako vse *uzhenike*, in tudi tiste, ki so savolj svôje *starosti in veljave zhašti vrédni*.

Podlòshni so dolshní próti svôjim vikšhim in gospófskam, bódo naj dôbri ali hudi, se tako sadershati, kakor otrôzi próti svôjim starsham.

Vézhi dél vse, kar je otrôkam do njih starshov sapovédano in prepovédano, je tudi

bódi umorjèn, njegóva kri naj pride zhes-nj; svôjiga ozhéta in svôjo mater je klél. 3 Mos. 20, 9.

q) Kdor svôjiga ozhéta ali svôjo mater bije, hódi umorjèn. 2 Mos. 21, 15.

Kdór svojimu ozhétu ali svôji materi kaj vsame, in praví, de tó ni gréh, je ubijavzov tovarsh. Sir. 28, 24.

r) Šposhtuj svôjiga ozhéta in svôjo mater, kakor ti je sapovédal Gospod tvoj Bóg, de bošh dolgo shivel, in de ti bóde dôbro v' deshéli, ki ti jo bo dal Gospód tvoj Bóg. 5 Mos. 5, 16.

s) Preklét bódi, kdor svojiga ozhéta in svôje matere ne šposhtuje; in vse ljudstvo naj rézhe: Amen. 5 Mos. 27, 16.

podlôshnim do njih vikfhih sapovédano in prepovédano. t)

V' péti sapóvedi je prepovédano umoriti ali pa poshkodovati koga drugiga ali pa samiga sêbe. u)

t) Ubógajte svôje vikfhi in jim bodíte pokórni; zhujejo namrežh, in oni so, ki bódo odgóvor dajali sa vashe dufhe, de s' vesèljam to storé in ne sdi-hováje; sakaj to bi ne bilo k' vafhimu pridu. Hebr. 13, 17. — Masfhnikam, ktéri svôjo flushbo sveftó opravljajo, gré dvójna zhaft; fosébnó pa tistim, ktéri se trudijo s' besédo in naukam. 1 Tim. 5, 17.

Vsak zhlôvek bódi vikfhi oblafsti podlôshen; sakaj le od Bogá je vsaka oblafst, in vsi ktéri imajo oblafst, so od Bogá postavljeni. Rim. 13, 1. — Tórej bodite vsim zhlovéfhkim stvarém savolj Bogá pokórni; bódi si kralju, njému nar vikfhimu, bódi si oblafstnikam od njega poslanim v' mashevanje hudodélnikov, in v' hvalo pravizhnih. 1 Petr. 2, 13. 14. — Hlapze opominjaj, de naj bódo svôjim Gospodarjam pokórni, in v' vsih rezhéh dopadlivi; de naj jim ne govoré sóper, in de naj v' nobèni rézhi nesvésti ne bódo; temuzh de naj se v' vsih rezhéh svésti fkasujejo, de bódo nauku Bogá nashiga svelizharja v' vsih rezhéh zhaft délali. Tit. 2, 9. 10.

Hlapzi! bodite pokórni svôjim gospodarjam, v' vsim strahu, ne le dôbrim in kròtkim, ampak tudi zhmèrnim. 1 Pet. 2, 18.

u) Mashevál bóm vashe krí nad vsimi shivalmi, ktére so jo prelile. Shivljênje zhlovékovo bom térjal is rôke moshá in njegoviga brata, ktéri ga bo umóril. 1 Mos. 9, 5. — Kdor zhlovéfhko krí prelije, bo tudi njegová krí prelíta; sakaj zhlôvek je po bôshji podóbi stvarjen. 1 Mos. 9, 6.

V péti sapóvedi je tudi prepovédano: *jésa v)*, *sovrashtvo w)* *pohujšhanje x)* in *vse rasshaljènje blishniga. y)*

V péti sapóvedi je sapovédano:

1. Mir in edínošt iméti s' shéhernim, tudi s' tishimi, ki so nas rasshalili. z)
2. Shéhernimu dôbre sgléde dajati. a)
3. Blishnimu dúfhne in telésne dobróte skasovati. b)

V shésti sapóvedi so prepovédane vse nezhiste déla, nezhisto obnashanje, in ne-

v) Jesti pak vam povém, de vsak, ktéri se jesí nad svôjim bratom, je sôdbe kriv, kdor pa svôjimu bratu rëzhe raka, je sbôra kriv, kdor mu pa rëzhe nôrez, je peklénfkiga ôgnja kriv. Mat. 5, 22.

w) Kdor svojiga brata sovrashti, je ubijaviz, in snano vam je, de noben ubijaviz nima vézhniga shivljënja v' sèbi. 1 Jan. 3, 15.

x) Kdor pohujsha ktériga tih malih, ki v' mé verjejo, bi mu bilo boljshi, de bi se mu bil mlinfki kamen obéfil na vrat, in de bi se potópil v' globozhíno morjá. Gorjé svétu savolj pohujshanja! Pohujshanje szer móre priti, ali vènder gorjé zhlovéku, po ktérim pohujshanje pride. Mat. 18, 6. 7.

y) Kakor hózhete, de v am ljudjé storé, ravno tako tudi vi njim storíte. Luk. 6, 31.

z) Ako je mogózhé, kólikor vas sadéne, iméjte mir s' vsimi ljudmi. Rim. 12, 18, in tudi tri potlejshine veršte.

a) Naj svéti vasna ljuzh pred ljudmi, de vidijo vashe dôbre déla, in zhashtë vasniga ozhéta, ktéri je v' nebésih. Mat. 5, 16.

b) Vi pa ljubi bratje, ne néhajte dôbriga delati. 2 Tefal. 3, 13.

zhiste beséde c), radovoljno dopadajenje in pervoljênje per nezhistih mislih in sheljah d), tudi vse, kar v nezhistost sapeljúje.

V nezhistost napeljúje: Nizhémerna in nesramoshljiva nósha, lenôba e), nesmérnost v jédi in pijazhi f), preprijasno pezhánje s' pershónami drugiga spôla, radoglédnost ozhi g), in branje nezhistih bukev.

c) Déla mefá pa so snane, in so té: kurbanje, nezhistost, nesramnost, pohótnost ———, od ktérilih vam napovém, kakor sim vam shé napovedoval, de, ktéri take rezhí délajo, ne bódo bôshjiga kraljéstva dofégli. Gal. 5, 19—21.

Varovajte se kurbanja. Vsi gréhi, ki jih zhlôvek stori, so sunej shivôta, kdor se pa kurbá, se pregreshí nad lastnim shivôtam. 1 Kor. 6, 18. Kurbanje pa in vsa nezhistost naj se s'he zelo ne imenúje med vami, tudi ne nesramne beséde ali pa gerdo govorjênje. Efesh. 5, 3. 4.

d) Šlishali ste, de je bilo starim rezhêno: ne preshehtvaj; jest vam pa povém: Kdor shêno s' posheljivostjo pogléda, je shés' njo v svôjim férzu preshehtoval. Mat. 5, 27. 28. Ne ogledúj devize, de te njéna lepôta ne pohujsha; sakaj savólj lepôte shénfskih je she veliko ljudi v' pogublênje prishlo, s' tém se namrezh huda poshelivost ôgnju enako sashíga. Širah. 9, 5. 9.

e) Glej to je bila pregréha Šodome tvôje sêstre: napuh, poshréshnost, in njéna in njénih hzherí lenôba. Ezech. 16, 49.

f) Ko sim jih bil nasitel, so sazhéli preshehtovati, in nezhistost uganjati v' hishi kurbanja. Jerem. 5, 7. — Ne upijanite se s' vînam, v' ktérim je nezhistost, temuzh napolnite se s' svétim Duham. Ef. 5, 18.

g) Savéso sim storil s' svôjimi ozhmí, de ne bóm na nobêno devizo mislil. Job. 31, 1. Obèrni svôje

V' shéfti sapóvedi je sapovédano, *se na dushti in na telésu zhisto sadershati*, in szer tudi *v' mislih, besédah in v' obnashanji h)*; tudi je sapovédano *se vsih pregréshnih perlóshnost varovati. i)*

V' sédmi sapóvedi je prepovédano: *Tatvina k)*, *goljifija per méri in vagi l)*, *perdershanje ptujiga blagá m)* in *saflúsheniga plazhila n)* *odertija per posojevanji*, in vse

ózhí od polishpane shénske, in ne pogledúj radovédno v' lépo postavo ptujke. Širah. 9, 8.

h) To je vólja bôshja: vashe posvezhênje, de se sdershitè kurbanja in de vé fléhern med vami svôje teló v' svetosti in zhashti ohraniti, ne pa v' nespodóbni posheljivosti, kakor nevérniki, ktéri Bogá ne posnajo. 1 Tef. 5, 3—5.

Ker imamo tedej té obljuje, preljubi, se ozhístito od vsiga omadeshanja na dushti in na telésu, in dokonzhajmo posvézhovanje v' strahu bôshjim. 2 Kor. 7, 1.

i) Ne isdaj se nesramnim shénskim, de ne sapravish sam sêbe s' premoshênjam vred. Širah. 11, 6.

k) Ne kradi. Mat. 19, 18.

l) Iméjte pravizhne vage, pravizhne mérnike in pravizhne bokale. 3 Mos. 19, 36.

m) Zhlôvek, ktéri se v tém pregréshí, de utají, kar je bilo njegóvi svestôbi isrozhêno, ali komu kaj po sili vsame, ali mu szer silo in krivizo déla; ali de kaj sgubljeniga najde, in utají, in verh téga she po krivim perséshe; ali zhe se szer kaj pregréshí v' takih rezhéh, v' kterih se ljudjé pregréshújejo: naj krivize preprizhan vse popólnama povérne. 3 Mos. 6, 2—5.

n) Gorjé mu, ktéri svôjo hisho s' kervízo, in svoj hram s' golufijo sida; ktér svôjiga blishniga po nedólshnim satéra, in mu ne da saflusheniga plazhila. Jerem. 22, 13

*poshkodovanje blishniga na njegovim pre-
moshênji in v' njegovih pravizah. p)*

*V' sêdmi sapovedi je sapovedano, vsakimu
svôje pustiti, dati in opraviti q) ukradeno
poverniti r) in storjeno shkôdo popraviti. s)*

o) Ako posêdih dnarjov kakimu ubôgimu smed
môjiga ljudstva, kteri per tibi prebiva, ne delaj
s' njim, kakor terjaviz, in ne satéraj ga s' zhimshi.
2 Mos. 22, 25,

p) Ne delaj krivize svôjimu blishnimu in ga ne
satéraj s' filo. Ne perdershuj do jutra plazhila,
najémniku. 3 Mos. 19, 12.

Ne delajte krivize ne per fôdbi, ne per vatlu
ne per vagi, ne per méri. 3 Mos. 19, 12. 35.

q) Dajte vsakimu, kar ste mu dolshni; dávek kó-
mur gré davék, zôl komur gré zôl. Rim. 13, 7.
Dajte zefarju, kar je zefarjoviga in Bogû,
kar je bôshjiga. Mat. 22, 21.

r) Zbe pa rêzhem hudôbnimu: Gotóvo bofh umèrl,
on pa pokóro storí sa svôje gréhe, in storí, kar
je prav in dôbro, in ravno ta hudôbnesh poverne
sastavo, ki jo je bil rópal, in shiví po sapovedih
shivljénja, in krivize vézh ne déla, on bo gotóvo
shivel in ne bo umèrl. Ezech. 33, 14. 15.

s) Ako kdo poshkódova njivo ali vinograd, in pustí
svôji shivini, de se pase na ptujim, ta naj po
zenitvi shkôde poverne od nar bolishiga, kar ima
na svôji njivi ali v' svôjimu vinogradu. 2 Mos. 22, 5.

V' ôsmi sapóvedí je prepovédano: krivo prizhevanje t) kriva tóshba u), vse lashí, tudi lashí is shale (norzhíje) in v' sili v) obrekovanje w), opravljanje x), krivo natolzovanje y) predersna sòdba z) podpihovanje. a)

- t) Kriva prizha ne bo bres fhtrafenge, in kdór lashí govori, ne bo odshèl. — Kdor lashe, bo poginil. Pripov. 19, 5. 9.
- u) Krivizhna prizha fe posmehúje sòdbi, in ufta hudòbnih poshirajo krivízo. Pripov. 19, 28.
- v) Ne legájte. 3 Mos. 21, 11. — Poloshíte od fêbe lash, in fléhern naj govori refnízo s' svojim blishnim; fej smo udje med seboj. Efesh. 4, 25.
- w) Ne obrekovájte eden drugiga bratje! Kdornamrezh od svòjiga brata hudó govori, ali ga sòdi, govori hudo od postave in sòdi postavo. Zhe pa postavo sòdih, nifi njéni spolnováviz, ampak njéni sodnik. Jak. 4, 11.
- x) Déni pròzh hudòbne ufta, in opravljívi shnabli naj bódo dalezh od têbe. Şir. 6, 24.
- y) Nihzhè naj v' svòjim serzu ne misli kaj hudiga sóper svòjiga blishniga. Zahar. 8, 17.
- z) Kdó si ti, ki sòdih ptujiga hlapza? Svòjimu Gospódu stóji ali pade. Ştal pa bo; sakaj Bóg je sadósti mogózhen ga po kónzu dershati. Rim. 14, 4.
- a) Preklét je podpihovaviz in jesízhnik na dvé platí; sakaj med mnógimi, ki imajo mir med sebój, bo sdrashbo napravil. Şirah. 33, 15.

V' ósmi sapóvedí je sapóvédano: Resniza, b) odkritofërzhnost v' nashim govorjênji in djanji c), poganjanje sa dôbro imé blishniga d), prekliz obrekovanja in opravljanja.

Dvé poslédni sapóvedí prepovedujéte vse posheljênje téga, kar je drugih ljudi.

V' dvéh poslednih sapóvedih je sapóvédano: Zhístost serzá e), krotênje hudiga poshelênja f), poséбно nobênih sheljá ne iméti do téga, kar ni nashe. g)

- b) Sléhern naj govóri resnizo s' svôjim blishnim. Efesh. 4, 25.
- c) To mólim, de naj vas ha ljubésen védno bólj in bólj raste v' nauku in v' vsm sposnanji, sato de prevdarite, kaj de je nar bóljshi, de bi shivéli pripravsto in bres spotike do dnéva Kristufoviga. Filip. 1, 9. 10. Nobêniga gréha ni stóril, in v' njegovih ustih ni bilo nizh krivizhniga najdeniga. 1 Pet. 2, 22.
- d) Govôri besédo sa mutza in sa potrebe popótniga ptujza. Govôri in sódi, kar je prav, in délj pravizo réveshu in ubógimu. Pripov. 31, 8 9.
- e) Blagor jim, ktéri so zhístiga serzá; kér Bogá bódo glédali. Mat. 5, 8.
- f) Tórej ne pustíte gréhu v' svôjim umerjózhim teléfu tako gospodovati, de bi mu bili v' njegovih shéljah pokórní. Rím. 6, 12. — Ktéri so pa Kristofovi, so svôje mesó s' pregréhami in hudim posheljênjam vred krishali. Gal. 5, 24.
- g) Ne poshéli svôjiga blishniga híshe; ne poshéli svôjiga blishniga shène; ne njegoviga vóla, ne njegoviga ôfla, ne kaj drugiga, kar je njegoviga. 2 Mos. 20, 17.

Bóg je tudi našhe sheljé in našhe posheljenje postavi podvèrgel, de nam pokashe:

1. De je Gospód naših sèrz. *h)*
2. De mu ni nìzh skritiga od téga, kar se v' našim sèrzu godí. *i)*

3. De je njegóva postava veliko bóljshi, kakor vse zhlovéshke postave, ktére nam le sunanje déla sapovédati samórejo, pa ne obléshajo tudi naših notranjih misel. *k)*

4. De, gréh satréti, je tréba ga prezej per isviru, kar je hudo posheljénje, sadushíti. *l)*

Is dvéh póslednih sapóved se uzhimò, de ni sadósti, de kristjan sapóvedane dolshnosti le sunanje spolnúje, temúzh de móre tudi snótrej vóljo iméti, to je, is vsiga serza perpravljén biti vse storiti, kar je sapóvedano, in vse opuštiti, kar je prepóvedano. *m)*

- h) Králjovo serzé je v' môzhi Gospóda, kakor potóki s' vodó; obèrne ga, kamur hózhe. Pripov. 21, 1. — Gospód sèrza téhta. 2. v.
- i) On, ki sèrzu na dnó vidi, in ki je svelizhar tvóje dushe, se ne da goljfatí. Širah. 24, 12.
- k) Kjú je tako imenitno ljudstvo, ktéro ima tako pravizhne narédbe, in sòdne postave kakor je vfa ta postava, ki vam jo danš pred ozhí poloshím? 5 Mos. 4, 8. — Vémo, de je postava duhóvna. Rim. 7, 14.
- l) Šléhern je skulhan; ko je od svòjiga posheljénja napeljován in vabljen. Ko je po tém posheljénje spozhélo, rodí gréh; gréh pa, ko je storjén, rodí smért. Jak. 1, 14. 15.
- m) Ne vsak, ktéri mi pravi; Gospód, Gospód! pójde v' nebéshko králjéstvo, ampak lé tisti, ki storí vóljo môjiga nebéshkiga Ozhéta Mat. 7, 21.

Bóg je tistim, ktéri njegóve sapóvedi spolnujejo, vézhno shivljénje n), in tudi na tém svétu mnógo frézhó in shégen obljubil. o)

IV. R a s d é l i k.

Od zerkvénih sapóved splôh.

Dolshní smo zerkvéne sapóvedi spolnovati p):

1. Kér nam zhetèrta bôshja sapóved dolshnost naloshí, duhóvsko in deshelsko pospósko ubógati.

2. Kér je Kristuf, nash bôshji postavodaj, v' evangélii naravnost sapóvedal zérkev posluhhati. q)

—Zerkvéne sapóvedi, ktére nam je poséбно tréba véditi, in jih spolnovati, so téle:

1. *Posvezhúj sapóvedane prasnike.*

n) Ako hózhefh v' shivljénje iti, spolnuj sapóvedi. Mat. 19, 17.

o) Njih velíko tavshent fkasujem usmiljenje, tistim namrezh, ktéri me ljubijo in spolnujejo móje sapóvedi.

p) Ubogašte svôje vikfhi in jim bodite pokórní; zhujejo namrezh, kakor taki, ktéri bódo odgóvor dajali sa vashe dushe, de bódo to s' veséljam storíli in ne sdihováje; to bi namrezh ne bilo dôbro sa-vaf. Heb. 13, 17.

q) Ako tudi téh ne posluhha, povéj zérkvi; ako pa zérkve ne posluhha, naj ti bo kakor malikovaviz in ozhiten gréfhnik. Mat. 18, 17.

2. Bódi ob nedéljah in sapovédanih prasnikih s' spodóбно pobóshnostjo (andóhtjo) per svéti mashi.

3. Pôsti se sapovédane pôstne dni, namrezh shtirdesetdanskij pôst, kvaterne in druge sapovédane pôstne dni; sdèrshi se tudi ob pètkih in sabótah mèsnih jedi.

4. Spovéj se svôjih gréhov postavljènimu spovedniku k' manjšimu vsaj enkrat v' létu, in o velikonôzhnim zhasu préjmi svéto réshnje telò.

5. Ne obhájay shenitve o prepovédanih zhasih.

V. R a s d é l i k.

Od zerkvénih sapóved posébej.

§. 1. Od pèrvih dvéh zerkvénih sapóved.

A. Pèrva zerkvéna sapóved: *Posvezhúj sapovédane prasnike.*

Zérkev sapové v' pèrvi sapóvedi prasnike ravno tako prasnovati, kakor nedélje, tórej tudi o prasnikih pozhivati, ne délati, temuzh Bogú prijétne déla opravljati. — Zérkev prepoveduje o prasniku vse tisto, kar je prepovédano v' nedéljo; namrezh:

1. Vse hlapzhovske déla bres potrebe in praviga pervoljénja, ktére déla so, kakor v' nedéljo, zéli dan prepovédane.

2. Take opravila in rasveseljevanja, ktére tému dnévu ali nezhaft délajo, ali njegóvo posvezhevanje opovérajó.

B. Druga zerkvéna sapóved: *Bódi ob nedéljah in sapovédanih prasnikih s' spodóбно pobóshnostjo per svéti mashi.*

V' drugi zerkvéni sapóvedi je sapovédano, ob nedéljah in sapovédanih prasnikih biti per zéli svéti mashi s' pobóshnostjo ali andohtjo. De nedélje in sapovédane prasnike po naménu zérkve posvezhújemo, móremo ne le per svéti mashi biti, ampak tudi pridigo pasno (samerklivo) poslušhati, svéta sakraméнта pokóre in altarja prejémati, duhóvne bukve brati, per popoldanski bôshji slushbi biti, in druge dôbre déla opravljati.

V' drugi zerkvéni sapóvedi je sofébno *pre-povédana lenôba v' bôshji slushbi* ob nedéljah in prasnikih; kakorshna je postavim:

1. Zhe kdó ni per zéli svéti mashi, ali pa zhe ni per nji s' pobóshnostjo, ali pa zhe je malokrat per pridigi.

2. Zhe se zhaf sapovedane bôshje slushbe potráti s' jedjó; pijázho, igro in drugim rasveseljevanjam, ktéro od bôshje slushbe odvrazha.

1. Od svéte mashe.

a. Kaj de je svéta masha, in kaj de se per nji godi.

Svéta masha je nekervava darítev noviga testaménta, védni spomîn kervave daritve, ktéro

je Jeseuf Kristuf na krishi opravil. r) Jeseuf Kristuf je daritev svéte mashe per sadnji vezhérji postavil. 1. Je vsél krùh in kélh s' vinam. 2. Je obóje poshégnal in rékel nad kruham: *To je môje teló; in nad kélham: Tó je kélh môje kervi*, 3. Je dal obóje prizhijózhim apostelnam savshíti. 4. Je sapovédal: *Tó déla jte k' môjimu spominu.* s)

Per svéti mashe se *nevidno Jeseuf Kristuf sam* darúje sa na svôjimu nebéshkimu ozhétu; *vidno pa mashnik* to daritev opravlja. t)

Mashnik opravlja daritev svéte mashe:

1. Šposnâti nar vishi gospostvo bôshje, in nar vézhi oblast, ki jo ima zhes vse stvarí.

2. Se Bogú sahvaliti sa vse njegóve dobré.

3. Dosézhi od Bogá odpushtenje gréhov.

4. Šprostiti od Bogá vsih tistih gnad, ktérih potrebújemo.

r) Trid. sbòr v' 22. séji; 1 posl. Nafh Bóg in Gospód Jeseuf Kristuf, je per sadnji vezhérji tisto nózh, ko je bil isdan, daroval svôje teló in svôjo kri Bogú Ozhétu pod podobo kruha in vina, in pod unanjimi snamnji téh rezhí je tó dal de so vséli tisti, ki jih je takrat postavil mashnike nôviga testamenta; ravno takrat je pa tudi njih nastópnikam v' duhóvstvu sapovédal opravljati tó daritev s' besédami: *To storíte k' môjimu spominju.*

s) Mat. 26, 26—28. Mar. 14, 22—24. Luk. 22, 19. 20.

t) Vef nauk katólfhke zérkve od daritve svéte mashe je najti v' 22. séji Trident. sbôra.

Daritev svéte mashe se daruje in se smé darovati le samimu Bógu. Opravlja jo maslnik sa shive in mèrtve.

b) *Kakó de se móre per svéti mashi biti.*

Per zéli svéti mashi móremo biti, nobè-niga njénih imenitnístih délov ne smémo po nemarnim samuditi; ni pa sadósti, de smo le prizhujózhi, kadar se bère, ampak móremo tudi 1) pasno (samerklivo), 2) zhaštljivo, 3) pobóshno (s' andóhtjo) per nji biti.

Nar imenitnísti déli svéte mashe so: *evangéli, darovánje, povsdigovanje in obhajilo.*

Per evangélii se spómimo, de je dolsh-nóšt evangelski nauk posnati, ga tudi pred vsim svétam terditi, se sa-nj pognati, in po njému shivéti. — *Per darovanji* svôje misel s' maslnikovo mislijo sklenimo, in se Bogú darovájmo. — *Per povsdigovanji* Jesusa Kristusa pod podóbo kruha in vina molimo, in sposnajmo, ko se napèrsi tèrkamo, de so našhi gréhi Jesusove smèrti krivi. Obshalújmo svôje gréhe in obu-dimo véro, upanje in ljubésen. — *Per maslnikovim obhajilu*, zhe k' obhajilu ne grémo, storimo tó v' duhu, to je, iméjmo shéljé teló Jesusa Kristusa vrédno prejéti.

2. Od pridig.

Pridiga, poslušhanje bôshje beséde, gré tudi k' bôshji flushbi.

Pridige móremo poslušhati:

1. Kér se v' pridigah bôshja beséda osnanuje in raslaga.

2. Kér prav malo kristjanov refnize svéte vére raslôzhno in do zhistiga vé; kér jih veliko v' mladosti ne poslušha dólgo zhasa in sadôsti pasno (samerklivo) nauka, v' ktérim se vérine in djanske refnize do zhistiga raskladajo.

De so pridige komu k' pridu, more 1) bres rastrésenja in prav samerklivo poslušhati; 2) to, kar je rezhêno, móre na se obrazhati in ne na druge; 3) poslednizh móre refnizhno vóljo iméti, in si persadevati, de nauke pridigarjove spolnúje.

§. 2. Od tréh poslednih zerkvénih sapóved.

C. Trétja zerkvéna sapóved: *Pôsti se sapóvedane pôstne dni, namrezh shtiridesetdanskí pôst, kváterne in druge sapóvedane pôstne dni; sdèrshi se tudi o pètkih in sabótih mèsnih jedí. u)*

---

u) Od pôsta govori trident. sbôr v' 25. léji v' posébnimu ukasu le splòh, in sapové terdó, de naj se vse tó spolnúje, kar je bilo shé v' drugih zerkvénih sbôrih sapóvedano.

Trétja zerkvéna sapóved sapové, se sder-shati o pétkih in sabótah mēsnih jedí, druge sapovédane pôstne dni pa tudi vsih mlézhnih in jajzhnih jedí, zhe jih ne perpuští jésti splòh veljavna navada, kakorshna je per nas in po némshkih deshêlah. — De se trétja zerkvéna sapóved popólnama spólni, si móre zhlòvek o sapovédanih pôstnih dnéh tudi kàj pertèrgati, kar se sгоди, zhe se taki dan le enkrat do sitiga najé.

D. Zhetèrta zerkvéna sapóved: Spovéj se svôjih gréhov postavljenimu spovedniku k' manjšhimu vsaj enkrat v' létu, in o velikonôzhnim zhasu préjmi svéto réshnje telò.

Zhetèrta zerkvéna sapóved sapové spóved vsako léto, in tudi svéto obhajilo o velikonôzhnim zhasu.

E. Péta zerkvéna sapóved: Ne obhajaj shenitve o prepovédanih zhasih.

Péta zerkvéna sapóved *prepové*, od pèrve adventne nedélje do prasnika svétih tréh kraljov ali Kristusoviga rasglashênja, in od pepelnizhne fréde do pèrve nedélje po velíki nôzhi shenitvo obhajati.

IV. P o g l a v j e.

Od svétih sakramentov.

I. R a s d é l i k.

Od svétih sakramentov splòh.

*Sakrament je vidno snamnje nevidne gnade, od Kristusa Gospòda k' nashimu posvezhevanju postavljeno. Švéti sakramenti naš posvezhujejo, kër nam eni navadno posvezhujózho gnado in opravízenje dodelé, eni pa tó gnado v' naš pomnóshijo (ali pogmérajo). Posvezhujózha gnada in opravízenje se nam navadno dodeli po sakramentih *kërsta* in *pokóre*. Sakramenti imajo svôjo djansko mózh od svôjiga sazhétnika Jesusa Kristusa.*

Šédem sakramentov je v); imenujejo se :

1. svét *kërst*.

---

v) Trident. sbòr v 7. séji, 1. kan. pravi: Zhe kdo pravi, de niso vsi sakramenti nôve savése od Jesusa Kristusa Gospòda nashiga postavljeni; ali de jih je vézh ali manj kakor šédem, namrezh: kërst, bírma, sakrament altarja, pokóra, posledno ólje, mahnikovo posvezhovanje in sakon; ali zhe pravi, de eden ali drugi téh šédem sakramentov ni resnizhno pravi sakrament, ta bódi od pravovérnih odlózhen.

2. Svéta *birma*.
3. Svéto *reshnje teló*.
4. Svéta *pokóra*.
5. Svéto *poslednje ólje*.
6. Svéto *mashnikovo posvezhevanje*.
7. Svéti *sakon*.

II. R a s d é l i k.

Od svétih sakramentov posébej.

§. 1. *Od sakramenta s. kèrsta.*

Svéti kèrst je pèrvi in nar potrebnishi sakrament, v kterim je zhlòvek s' vodó in bôshjo besédo od poerbaniga gréha, in od vsih drugih storjènih gréhov, zhe jih je kàj pred kèrstam stóril, ozhishen in v *Kristusu* kakor nôva stvar prerôjen in posvezhèn.

Svétimu kèrstu se pravi *pèrvi* sakrament, kèr móre zhlòvek popréd kèrsthen biti, préden kak drugi sakrament prejéti samóre. Kèrst se imenuje *nar potrebnishi* sakrament, kèr ne móre nihzhè, tudi noben otròk ne, bres kèrsta svelizhan biti. w)

Sakrament svétiga kèrsta dodelí:

1. Odpushenje isvirniga ali poerbaniga gré-

---

w) *Jesuf* pravi: Resnizhno, resnizhno ti povém: ako kdo ni prerôjen is-vòde in svétiga Duha, ne móre priti v' bôshje kraljéstvo. Jan. 3, 5.

ha, in drugih pred kërštam storjènih gréhov x), tudi vsih vézhnih in zhafnih shtrafeng.

2. Per njem sadobí naša dušha gnado bòshjo, po ktéri smo opravizheni y), otròzi bòshji in érbi vézhniga svelizhanja. z)

3. Gredó tisti, ktéri s. këršt prèjmejo, v' zérkev bòshjo, in postanejo njèni udje. a)

4. Dušhi se utifne neisbríflivo snamnje; tórej se tudi svéti këršt ne móre vézh ko enkrat veljávno in bres smèrtniga gréha prejéti. b)

x) Bóg naš ni réfhil savólj dél pravíze, ki smo jih storili, temuzh savólj svòjiga usmíljènja skós këršt preròjènja in skós ponovljènje svétiga Duha. Tit. 3, 5. — Kdór véruje in je kërshen, bo svelizhan; kdór pa ne véruje, bó pogubljen. Mark. 16, 16.

y) Vi pa ste v' iménu našhiga Gospóda Jesufa Kristufa, in v' Duhu našhiga Bogá omíti, posvezhèni in opravizheni. 1 Kor. 6, 11.

z) Bóg naš je — skós këršt preròjènja — réfhil — — de smo — skós njegóvo gnado opravizheni, érbi po upanji vézhniga shivljènja. Tit. 3, 5. 7.

a) Mi vsi, ljudje in ajdje, sushni in prósti smo bili skós eniga Duha k' enimu teléfu kërsheni in s' enim Duham napojèni. 1 Kor. 12, 13.

b) Glej: Trident. sbòr, 8. séjo, 11 kanon od sakramentov splòh.

V' sili smé vsak kerstíti; s'zer imajo pa le shkófje in fajmashtri pravizo kerstíti; s' njih perpuhênjam pa sméjo tudi drugi mashnike in djakoni kerstíti.

Kdór kerfhúje, móre :

1. Misel iméti tako kerstíti, kakor je Jesuf Kristuf sapovédal. 2. Móre zhlovéka, ktériga kerfhuje, s' pravo vodó oblíti. 3. Móre med oblivanjam téle beséde isrêzhi: *Jest te kerstim v' iménu Ozhéta, in Šina, in svétiga Duha.*

Bôtri in bótire so dolshní tiste, ki so jih per svétim kèrstu derskali, v' kerfhanski véri dôbro poduzhíti, kadar starshov ni prizhujózhih ali pa kadar so sanikerni.

§. 2. *Od sakramenta svéte birme.*

Svéta birma je sakrament, v' ktérim je kèrsheni zhlovek s' svéto krishmo in bôshjo besédo od svétiga Duha v' gnadi potèrjen, de svôjo véro stanovitno sposná in tèrdi, in po nji shivi.

Birma tudi dodelí pomnoshenje (pogméranje) posvezhujózhe gnade c), in da poséбно

c) Bóg naf je s' vami v' Kristufu potèrdil in masilil, on naf je tudi sapezhátel, in djal saštavo Duhá v' nafhe ferza. 2 Kor. 1, 21. 22.

gnadó, in de kërsheni zhlòvek véro stanovitno sposná in tèrði, in po nji shiví. Utisae tudi dushi neisbrillivo suamnje; tórej tudi zhlòvek ne móre vézh ko enkrat birman biti.

De kdo s. birmo vrédno préjme, móre biti v' stanu gnade bôshje; odrashteni morejo pa she vérh téga v' véri, in poséбно, kar ta sakrament tizhe, dôbro poduzhèni biti, in tudi s' molitvijo in s' drugimi dôbrimi déli se k' tému perpravljati. Tudi k' birmi se bôtri in bótne vólijo.

§. 3. *Od sakramenta presvétiga réshniga teléfa.*

Sakrament svétiga réshniga teléfa je nar svetéjshi sakrament; je pravo teló in prava kri nashiga Gospóda Jesúsa Kristusa pod podóbo kruha in vina. d)

---

d) Kadar so pá vezhérjali, je vsél Jesuf kriuh, in ga je posvétil in raslòmil, in ga dal svòjim uzhénzam, in je rékel: Vsemíte in jéjte; to je môje teló. In je vsél kélih, je sahvalil in jim dal rekózh: Pite is njega vfi; sakaj to je môja kri nôve savése, ktéra bo sa njih velíko prelita [v' odpushènje gréhov. Mat. 26, 26—28.

1. Pod *podóbo kráha* je shivo teló Jesufa Kristufa prizhujózhe, tórej je tudi njegóva kri in njegóva dusha prizhujózha. 2. Pod *podóbo vina* ni le kri ampak tudi teló Jesufa Kristufa; pod vsako podóbo, tudi v' nar manjši drobtinizi ali kápljeze je zéli Kristuf prizhújozh kakor Bóg in zhlôvek. Is téga se vidi: 1. De móremo Jesufa Kristufa v' presvétimu sakramentu altarja moliti. 2. De tisti, ktéri sakrament altarja tudi le pod eno podóbo, ali tudi le en kószhik svéte hóstje savshíje, zéliga Kristufa préjme, to je, ne le njegóvo teló, ampak tudi njegóvo kri. 3. De Kristuf tako dolgo, dókler podóbe niso povshite, pod njimi smirej prizhujózh ostane.

Jesuf Kristuf je sakrament altarja per sadnji vezhérji postavil, ko je s' svôjimi uzhénzi (jógri) velikonôzhno jagne jédel:

1. V' spomín svôjiga terplénja in svôje smerti. e)
2. De daje dušham vérnih kristjanov shivesh sa vézhno shivljénje. f)

e) To storite k' môjimu spomínu. Luk. 22, 19. Kólikokrat bôte jédli ta krúh, in tá kélih pili, bôte smert Gospódovo osnaneli dokler ne pride. 1 Kor. 11, 26.

f) Refnizhno, refnizhno vam povém: Ako ne bôte jédli mesá Šinu zhlovékoviga, in pili njegóve kervi, ne bôte iméli shivljénja v' sèbi, Kdór je mójje mesó in pije mójjo kri, ima vezhno shivljénje, in jès ga bom obudil posledni dan. Jan. 6, 54. 55.

Dolshni smo sakrament svétiga reshniga teléfa prejémati, kér ga je Jesuf Kristuf prejémati terdó sapovédal in ga sa tó postavil, de nam v' njem daje shivesh sa vézhno shivljênje. Po zerkvéni sapóvedí smo dolshní pod smèrtnim gréham, sakrament altarja vsaj enkrat v' létu, in szer o velikonôžhnim zhasú prejéti. Prejéti je tréba ta sakrament tudi v' smèrtni nevarnosti, kér je popótniza v' vézhno svelizhanje; zerkev tudi shelí, de bi ga vézni vezhkrat v' létu prejéli, kér je duhóvna jéd in shivesh dushe.

a. *Od perprave k' vrédnimu ushivanju téga sakramenta.*

Kdór hózhe sakrament svétiga reshniga teléfa vrédno prejéti, se móre k' tému prav in skérbno perpraviti. g)

Perprava, ktéra je potrebna k' vrédnimu saushivanju svétiga reshniga teléfa, je *dvójna*; ena sadéne *dusho*, ena pa *teló*,

Perprava, ktéra sadéne *dusho*, je *zhiftoft vestí* in *pobóshnost* (ali andoht) *serzá*.

Zhifto vést iméti se pravi vsaj bres vsih smèrtnih gréhov biti, to jè, biti v' stanu posvezhujózhe gnade bôshje.

Pobóshnost serzá obstoji v' tému:

g) Naj presódi zhlôvek sam fêbe, in tako naj jé od téga kruha, in pije od kéliha. 1 Kor. 11, 28.

1. De obudinò véro, upanje in ljubésen.
2. De mólimo presvéti sakrament altarja.
3. De se hvaléshno spómnimó smèrti Jesusa Kristusa, ktérimu v' spomin je ta sakrament postavljen, in nam sapovédano, de ga ushivamo.

4. De se vádimo v' pohlévnošti in drugih keršhanfskih zhédnoštih, poséбно pa v' ljubésni do blishniga.

Presvéti sakrament altarja vrédno prejéti móre zhlôvek, zhe ni nevarno bolán,

1. Od dvanajste ure pretezhéne nozhí tèsš biti;
2. Móre spodóбно oblézhen priti, in s' vso mogózho zhaštjó k' misi Gospódovi perštopiti.

b. *Od téga, kar je tréba storiti per saushivanji presvétiga réšhniga teléša.*

Kadar se pred obhajílam konfiteor; to je ozhitna spóved móli, se móre she enkrat grévenga in shalošt savólj svôjih gréhov obudíti. Kadar mašnik ljudém svéto hóštjo pokashe, jo móremo ponishno molíti, se na pèrši tèrkati in rézhi: *Gospód! nisim vréden, de grésh pod môjo strého; ampak rézilé besédo, in osdravljena bo môja dušha.*

Per prejémanji svéte hóštje se ústa spodóбно odpró, jésik se na spoden shnábel poloshí, béli pèrt, zhe je perpravljén, se pred se

vsame, in tedej se préjme in savshíje svéta hóštja, pa se ne smé ne svezhíti, ne dólgo v' ustih iméti.

c. *Od téga, kar je po svétim obhajilu storíti.*

Po svétim obhajilu se:

1. Jesufu Kristufu sahnalímo sa nefkónzhno gnado, ktéro nam je skasal, de se je ponishal k' nam priti.
2. Ga v' ponishnosti molímo;
3. Še mu darovájmo;
4. Ga prošímo, de naj s' svôjo gnado védno per nas ostane;
5. Véro, upanje in ljubésen obudímo, in vse storjéne dôbre sklépe ponovímo;
6. Mu vse svôje dúshne in telésne teshave in potrebe potoshímo.

§. 4. *Od sakramenta svéte pokóre.*

Od téga, kar je od téga sakramenta tréba véditi, in od perprave ga vrédno prejéti.

Sakrament svéte pokóre je sakrament, v' ktérim v' tó postávljen máshnik na bôshjim méstu gréshniku po kërstu storjéne gréhe odpustí, zhe se jih sgrévano in do zhistiga spové, in tudi refnizhno vóljo ima se pobóljshti in pravo pokóro délati. h)

---

h) Gospód Jésuf je vdihnil v' svôje uzhenze ter jim je rékel: Prejmíte svétiga Duha, ktérim bôte gréhe odpustili, so jim odpushéni, in ktérim jih bôte sadershali, so jim sadèshani. Jan. 20, 22. 23.

Ta sakrament je všim potreben, ktéri so pó s. kërstu hudo gres'hili. i) V' tému sakramentu sadobimò: 1. Odupushenje gréhov, 2. Odupushenje vézhne shtrafenge, 3. gnado bôshjo, 4. mir vesti.

Pravo pokóro délati se pravi, se verníti k' Bógu, od ktériga se je gréshnik s' gréham odvernil k), svôje gréhe študiti, se jih res'nizhno kesáti, se jih spovédati in sa-nje sadoštiti. K' sakramentu pokóre je tih pét rezhí potrebnih: 1. Isprashevanje vesti, 2. grévenga, 3. tèrden sklèp (ali naprejvsetje), 4. spóved, 5. sadoštènje.

a. *Od isprashevanja vesti.*

Vést isprashevati se pravi pomisliti, kaj de smo gres'hili od sadnje spóvedí, ali pa od tistiga zhafa, kar smo sazhéli gréh sposnavati. Per isprashevanji vesti se móre nar popred svéti Duh na pomozh poklízati, de naj naš rasvetlí,

- i) Zhe se pa svôjih gréhov ispovémo, je svést in pravizhen, nam našhe gréhe odpuštiti, in naš ozhístiti od vse krivíze. 1 Jan. 1, 9. Ktérím bóte gréhe odpuštili, so jim odpušhèni, in ktérím jih bóte sadèrshali, so jim sadèrshani. Jan. 20, 23.
- k) Obernite se spét k' mèni, vi puntarski otrôzi, in osdravil vaš bóm od vašhiga odstópa. Glej, pridemo k' tèbi; ti si namrezh našh Gospód in Bóg. Jer. 2, 22. Sposnàj svôjo hudobijo, kér si gres'hil soper Gospóda svôjiga Bogá. Jer. 2, 13.

in nam da sposnati, kaj in v' zhém smo grešhíli; 2)

po tém je tréba pomisliti:

Splòh,

Ali nismo grešhíli s' mislimi, s' sheljami, s' besédami, ali pa zeló v' djanji. Sraven se móre tudi misliti na sórto in shtevilo velikih gréhov, in tudi na okólfhine, ktére gréh nekóliko vézhi storé, ali ga pa spremené.

Poséбно pa je tréba premisliti.

1. Ali se nismo pregréshili sóper desét bôshjih sapóved, ali pét zerkvénih sapóved.

2. Ali nismo krivi eniga ali vézh lastnih, ali pa tudi ptujih gréhov.

3. Ali nismo opustili déla usmiljenja blishni-mu skasovati, ali druge dôbre déla, ki smo jih bili storiti dolshní.

4. Ali smo dolshnosti svôjiga stanú spolnili, ali jih nismo spolnili.

Per isprashevanju gréshnih misel je tréba pomisliti, ali smo iméli nad njimi radovoljno dopadajênje ali nè; in per sheljah, ali smo vanje dovolili ali nè, desiravno se djanje ni sgodilo. Per sprashevanji vesti se shtevila hudih

---

1) gl. Pf. 17, 29. in Pf. 33, 6.

gréhov spómimo, zhe pomiflimo, ali smo gréh vsak dan, téden ali mésiz storili, in kólikokrat na dan; v' tédnu, v' miszu.

b. *Od grévenga.*

Grévenga je stud nad gréham, ki je nar vézhi hudo, in snotranja shalost savolj rassháleniga Bogá, sklénjena s' refnizhnim sklêpam Bogá ne vézh rasshaliti. Grévenga móre biti 1. *notranja*, 2. *zhesnatorna*, 3. *zhes vse*, in 4. *splôshna*.

Grévenga je *notranja*, kadar ni le v' uslih, ampak tudi v' sêrzu, to je, zhe gréshnik ne rézhe lé samo s' besédo, de ga gréva, ampak je tudi v' sêrzu ginjen. m) Grévenga je *zhesnatorna*, zhe gréshnika gnada svétiga Duha, in zhesnatorni nagibi (urshohi) k' grévengi obudé. n) Sgòl natórna je, zhe gréshnik samó is naturnih nagibov (urshohov) gréh obshalúje in studi, postavim sato, kér je v' zhasno nefrézho, in framôto ali shkódo prishel. Sgòl natórna grévenga ne samóre odpushenja per Bógu sadobiti. Grévenga je *zhes vse*, zhe gréshnika bólj gréva, de je Bogá rasshalil, kakor ko bi bil vsè na svétu sgubil. Grévenga je

- m) Bogú prijéten dar je potèrti duh; potèrtiga in ponishaniga ferzá ne bofh savérgel. Pl. 50, 20.
 n) Shalost, ktéra je po Bógu, déla pokóro k' stanovitnimu svelizhanju. 2 Kor. 7, 10.

splôšhna, zhe obféshe vse gréhe bres vsiga isjémka.

Zhesnatórna grévenga je dvójna: *popólnama* in *nepopólnama*.

Popólnama grévenga je zhesnatórna shalost in zhesnaturen stud nad gréham, kër je gréshnik Bogá, nar vézhi dobróto, ki jo zhes vse ljubi, rasshalil; mémo téga móre pa gréshnik refnizhen sklèp storíti, Bogá ne vézhi rasshaliti. Popólnama grévenga se takó obudí:

Moj Bóg! vsi môji storjèni gréhi so mi is sërza shal, kër sim tèbe, svôjiga preljubesniviga Bogá, tèbe vso svetósti in neskônzhno dobróto, ki te is zéliga sërza ljubim, s' njimi rasshalil. Tèrdno sklénem, s' tvôjo gnado svôje shivljènje pobóljshati, in vse, tudi smèrt raji preterpèti, kakor tèbe svôjiga Bogá, tèbe neskônzhno svetósti in dobróto she kdaj s' kakim gréham rasshaliti. Daj mi gnado spolniti ta moj sklèp! to te prósim po neskônzhnim saflushènji tvôjiga bôshjiga Sinú, na shiga Gospóda in Svelizharja Jesusa Kristusa.

De popólnama grévengo obudimò, móremo 1. Bogá sa njegovó gnado profíti; 2. Ši k' sèrzu gnati in premísliti, kdo de je tisti, ki smo ga rasshalili; 3. Še móremo v' obudovanji grévengo vezhkrat vaditi. Zhlovèk je dolshan popólnama grévengo obudíti: 1. Kadar ima kak svéti sakrament prejéti, pa ni v' stanu gnade bôshje, in nima perlóshnosti se spovédati. 2. Kólikorkrat je v' kaki smèrtni nevarnosti. Prav

koristno in dóbno je popólnama grévengo vsaki dan obudíti, posébnó pa práden se spat gré. Odpušhenje gréhov dodelí tístim, ktéri nimajo perlóshnosti se spovédati, pa imajo resnizhno vóljo, kakor hitro bo mogózhe, k' spóvedi iti.

Nepopólnama grévenga je zhesnatórna shalošt in štud nad gréham, ali sa to, kér je gréh sam na sêbi ostuden, ali pa sa to; kér gréh sgubo nebéf, in vézhno peklénsko shtrafengo s' sebój pernêse; sraven se more têrdno skleniti, Bogá vézh ne rasshaliti. Gréshnik, ktéri nepopólnama grévengo obudí, móre po saflushênji Jesufa Kristufa odpušhenje svôjih gréhov upati, in Boga sazhétnika vse pravíze, in svôjiga lastniga opravízhenja ljubiti sazhéti. Nepopólnama grévenga se taka obudí:

Moj Bóg! is zéliga sêrza mi je shal, de sim te rasshalil. Resnizhno študim in is sêrza sovrashim svôje gréhe, nékaj savolj njih gnu-sôbe, nékaj pa tudi, kér sim savolj njih nebésa sgubil in pekel saflushil; in kakor réš gréh sovrashim in zhèrtim, tako réš ljubim od sdaj sa naprej pravízo, in têbe o moj Bóg! ki si študêniz in sazhétnik vse pravíze. Upam od tvôjiga nefkônzhniga usmiljenja po saflushênji Jesufa Kristufa, svôjiga Svelízharja, dosézhi odpušhenje svôjih storjênih gréhov, in têrdno sklénem s' tvôjo gnado v' prihódnje vézh ne greshtiti.

c. *Od tèrdniga sklêpa.*

Tèrden sklêp je refnizhna vólja svoje shivljenje pobóljshti in vèzh ne greshiti. o) Kdor ima refnizhno vóljo se pobóljshti, móre skle-
niti:

1. Še varovati vsih gréhov, in tudi blishnih perlóshnost in nevarnost, ktére v' gréh nape-
ljújejo.

2. Še vstaviti vsimu nágnjenju k' gréhu, in se poslushiti vsih perpomózhkov k' ohranjenju gnade potrebnih.

3. Ptuje blagó poverniti, in tudi popraviti pohujshanje, ki se je s' gréham napravilo, in shkódo, ki se je blishnimu na njegoví zhafti, na njegovim premoshenji, in kako drugazhi sgodíla:

4. Vsim sovrashnikam in rasshalnikam is fërza odpuštíti.

5. Vse dolshnosti svôjiga stanú na tanko spolniti.

d. *Od spóvedí.*

Spóved je sgrévano sposnanje, v' ktérim se gréshnik pred malshnikam, ki je v' to postavljen in pooblasten spovedovati, svôjih stor-

z) Kako bi mí, ko smo enkrat gréhu odmérli, she v' njém shivéli? Rim. 6, 2.

p) Zhe se svôjih gréhov spovemò, je Bog svésti in pravizhen, nam gréhe odpuštiti, in nas ozhístiti od vse krivize. 1 Jan. 1, 9.

jènih gréhov obtóshi, de bi od njega odvéso dobil.

Špóved móre *popólna* biti.

Špóved je *popólna*, zhe se gréshnik vsih svôjih she ne ispovedanih gréhov pred spovednikam na tanko, odkritoserzhno in bres hinávshine obtóshi, tako kakor se po skèrbnim isprashivanji vestí kriviga sposná.

Zhe gréshnik vèlik gréh is strahú ali framoshliivosti per spóvedí samólzhí, njegova spóved nìzh ne veljá, ampak tak gréshnik storí nòv in vèlik gréh, s' ktérim sakrament s. pokóre ofkruni. Gréshnik, ktéri je per spóvedí vèlik gréh, ali s' premislikam, ali pa is pregréshne sanikernosti samólzhal, ni lé dolshan samólzhaniga gréha se spóvedati, temuzh se móre tudi obtoshiti:

1. Per kólikih spóvedih je ta gréh samólzhal.

2. Móre vse spóvedí, ktére je po samólzhanim gréhu opravil, in se per njih velíkih gréhov obtóshil, popolnoma ponovíti, kakor tudi tisto spóved, per ktéri je gréh samólzhal, zhe se je bil per tisti spóvedí she kakih drugih velíkih gréhov obtóshil.

3. Še móre spóvedati, ali je, in kolikokrat v' takim pregréshnim stanú presvétí sakrament altarja prejél, in zhe se je to tudi o velikonòzhnim zhasu sгодílo.

4. Móre povédati, zhe je v' tém pregréshnim stanú tudi kake druge svéte sakramente prejél.

Per spóvedi se nam ni tréba framovati ali pa bati:

1. Kér se nismo framovali greshtiti pred Bógam, ktéri vse vidi, in kér se nismo bali od njéga vézhno pogubljeni biti.

2. Kér je bóljsi svoje gréhe skrivej spovedniku povédati, kakor pa v' gréhu nepokójno shivéti, nesrézhno umréti, in sódni dan savólj téga pred vsim svétam oframotèn biti.

3. Kér tudi spovedník sa svôje slabósti vé, in savólj téga s' gréshnikom lôhka usmiljenje ima.

4. Kér je spovedník pod smèrtnim gréham in pod silno ôjstrimi zhafnimi in vézhnimi shtrafengami molzhati dolshan.

Gréshnik naj:

1. per spóvedi vsêlej raslôzhno, in kar je mogózhe, s' poshtenimi besédami govori.

2. Tako naj govori, de ga bo lé spovedník slishal, ne pa tudi okóli stojézhi.

Malih gréhov se nismo dolshni spovédati; tóde prav dôbro in koristno in svétovati je, tudi téh se spovédati.

Préden se zhlôvek svôjih gréhov sazhnè spovedovati, poklékne, storí sveti krish, in rézhe spovedniku: Prósím, duhóvni ôzhe! sa svéti shégen, de se svôjih gréhov prav in zhisto spovém. Po tém ko je prejél shégen od spovedníka, móli, zhe zhaf in okólfhine perpušté, ozhitno spóved ali konfiteor. Takó se móli:

Jest ubógi, gréshnik, se spovém Bogú vsigamogózhnimu, Marii materi bôshji, vsim ljubim svetnikam in njim zhaštitlivimu mašhniku bôshjimu naméstniku, de sim po svoji sadnji spóvedí, ki sim jo opravil (tukaj se pové zhal sadnje spóvedí) velikrat in obilno grešhil v' mislih, s' besédami in djanjam; poséбно se pa obtóshim, de sim i. t. d.

Tukej se sazhne gréshnik tako, kakor je bilo sgôrej rezhêno, in kakor se pred Bógam kriviga sposná, svôjih gréhov spovedovati.

Spoved se sklène s' témi besédami: *Ti in vsi môji drugi gréhi, ki se jih spómnim in ne, ki sim jih ali sam stóril ali pa kriv bil, de so jih drugi stóрили, so mi is sërza shal, kër sim Bogá, njega samo svéto in preljubesnivo dobróto s' njimi rasshalil. Tèrdno sklénem nizh vèzh ne grešhiti, in vsih perlóshnost v' gréh se varovati. Prósim jih duhovni ózhe, svelizhavne pokóre in svéte odvése.*

e. Od sadošténja.

Sadošténje, ki je k' sakramentu svéte pokóre potrébno, so tíste déla, ki jih mašhnik gréshniku naloshi sa pokóro savólj spovédanih gréhov.

Desiravno je Kristuf sa gréhe sadósti stóril, so vender tudi gréshniki dolshní Bogú sadoštováti: 1. Kér mórejo tísti, ktéri hózhejo Kristufoviga sadošténja deléshni biti, s' njim sadošto-

vati, in sami tóliko storiti, kólikor je mogózhe, de popravijo nezhaft, ki so jo Bogú storili. 2. Kér Bóg gréshnike, ktérim odpuští sadolshênje gréha in vézhno shtrafengo, she tudi dostikrat zhafno shtrafuje.

Sadoštênje je tako potreben dél per sakramentu pokóre, de bi bil szer sakrament pokóre nepopólnama, rasun ko bi bilo nemo-gózhe sadoštiti. Molíti, postíte se, ubogajme dajati in druge pokorivne déla, ki so velikósti in posébnosti gréhov permérjene, se gréshniku sa pokóro nakladajo.

Naloshêna pokóra se móre opraviti :

1. Š' ponishnim zérzam.
2. Sveštó, kakor je bila naloshêna.
3. Brés odlashanja, bèrsh ko je mogózhe.

Odpustiki so tudi perpómózhki sa zhafno shtrafenge sadoštiti.

Perstavik od odpústika.

Odpustik je odpuštenje zhafnih shtrafeng, ktére bi, po odpuštenim dolgu gréha, ali v' sidánjim shivljenji ali pa po smèrti (v' vizah) terpéti mógli. Katolshki kristjani mórejo od odpústika vérovati :

1. De je prava zérkev od Jesufa Kristusa oblást prejéla odpústike delíti.
2. De je sa naf dôbro in koristno od zérkve delêne odpústike sadobiti.

Odpustiki so *popólnama*, pa tudi taki, *ki niso popólnama*. Popólnama odpustik je odpuštenje vsih zhafnih shtrafeng, ki jih je

gréšnik saflushil. Nepopólnama odpustik je patiti, po ktérim niso vse zhasne shtrafenge odpushêne, ampak lé nekóliko njih. Taki so odpustiki od shtirdefetih dni, od eniga ali vézh lét.

Zérkev nam ne odvsame po odpustiku popólnama dolshnósti sa gréhe sadoštovati; ona hózhe le

1. v' naf duhá pokóre obuditi, in naf plazhati in obdaríti sa gorézhnost, s' ktéro spokórne déla oprávljamo.

2. Hózhe nafhi slabósti in nesmóshnosti na pómózh priti, kér nam vzhasi ni mogózhe Bogú tako sadoštiti, kakor smo dolshní.

De kdo odpustik sadobí, móre:

1. v' stanú gnade bôshje biti.

2. Móre sapovédane dôbre déla opraviti.

§. 5. *Od sakramenta svétiga posledniga ólja.*

Posledno ólje je sakrament, v' ktérim bolnik po masiljenji s' svétim óljam, in po sapovédani mashnikovi molitvi gnado bôshjo prejme sa odravljenje dushe in vezhkrat tudi telésa. q)

---

q) Je kdo bolan med vami, najpóshlje po zerkvéne mashnike; oni naj mólijo nad njim, in naj ga pomashejo s' óljam v' iménu Gospóda; in vérina molitev bo bólnika osdravila, in Gospod bo dal, de mu bo bóljshi, in ako je v' gréhih, mu bódo odpushêni. Jak. 5, 14—15.

Tému sakramentu se pravi posledno ólje, kér se med vsími svétimi masiljeni, ki jih je Gospod, našh svelizhar svôji zérkvi sapovédal, poslednih delí. Posledno ólje dodelí:

1. Pomnoshenje posvezhujózhe gnade bôshje.

2. Odpuštenje malih, in tudi tistih smèrtnih gréhov, ktéríh se bolnik ali is nedólshne posablivoſti, ali pa is nesmóshnosti ni spovédal.

3. Réſhi od hudih nastópkov gréha in njé-
nih ostankov.

4. Dodelí mózh hudizhovimu sapeljovanju in njegovim skuſhnjavam sóper ſtati.

5. Dodelí pomózh sóper prevêlik ſtrah in trepèt savolj smèrti, ki se blisha, in savolj fòdbe, ki zhlovéka zhaka.

6. Dodelí tudi vezhkrat telésno sdravje, zhe je duſhi k' svelizhanju.

Bolník naj se k' poslednimu ólju perpravi s' shivo véro in s' tèrdnim saupanjam v' Bogá, in naj se popólnama v' bôshjo vóljo isrozhí; pred vsim pa naj se ozhíſti per svéti spóvedi, do bo v' ſtanu gnade bôshje, ali pa, zhe mu ni mogózhe se spovédati, naj obudí pravo gré-
vengo in ſhaloſt zhes svôje gréhe.

Posledno ólje ni k' svelizhanju tako potrebnó, de bi nebêden bres njega svelizhan ne mógel biti; vènder naj pa bolník ne opuſhaga prejéti, in ſzer savolj veliko gnad, ki jih po njem préjme.

§. 6. *Od sakramenta maſhnikoviga posvezhevanja.*

Sakrament maſhnikoviga posvezhevanja ſplòh je sakrament, v' ktéríh tiſti, ki se

v' zerkvéno slushbo podajo, duhovno oblast in pa poséбно gnado préjmejo nektére zerkvéne opravila k' bôshji zhaſti, in k' svelizhanju duſh prav in svetó opravljati. r)

Sakrament maſhnikoviga poſvezhevanja poſéбно je sakrament, v' ktérim ſe tiſtim, ki ſe maſhniki poſvezhújejo, oblast dodelí do praviga teléſa Jeſufa Kriſtufa, in do duhóvniga teléſa Jeſufoviga, kar ſo véрни kriſtjani.

Maſhnikovo poſvezhevanje dodelí tóle oblast :

1. De maſhniki krùh in vino v' pravo teló in v' pravo kriſtusa Goſpóda Jeſufa Kriſtufa ſpreobèrniti, in nebéſhkimu Ozhétu darovati ſamórejo.

2. De ſamórejo vérnim kriſtjanam gréhe odpuſtíti ali jim jih pa perdèrſhati.

§. 7. Od sakramenta ſ. ſakóna.

Sakrament ſ. ſakóna je nerasveſliva svéſa s), s' ktéro ſe neoshénjen kriſtjan in neomoshèna kriſtjana, môshki in shénſka vsameta in sarozhità tako, kakor gré po poſtavi, de bi jima Bóg po tém sakramentu gnado dal, de bi v' ſvôjim ſakonſkim ſtanu do ſmèrti pobóshno shivéla, in ſvôje otrôke po kerſhansko iſredila. Apóſtel Pavl imenúje

r) Opominjam te, de obudiſh gnado bôshjo, ki je v' tèbi po pokladanji môjih rók. 2 Tim. 1, 6.

s) Tórej niſta vézh dva, ampak eno meſó. Kar je tedej Bóg svéſal, naj zhlôvek ne rasvéſhe. Mat. 19, 6.

ta sakrament vèlik sakrament v' Kristufu in v' zérkvi t), kër pomèni duhóvno svésò Kristufa s' njegóvo zerkvijo.

Sakónski stan je postavljen :

1. De se zhlovéshki ród ohrani in mnóshi u)
2. De sakónska v' ljubésni sdrushena eden drugimu pomagata v);
3. De je perpomózhik sóper neróдно pošeljènje mefá w)

Sakónski stan je splòh potreben, de se zhlovéshki ród ohrani in mnóshi, ni pa potreben sa vsakiga zhlovéka posébej; sakaj nesakónski stan je sa vsakiga posébej bólj popólnama. x)

Sakrament sakóna dodelí rastin pomnóshenja posvezhujózhe gnade, té posébnè gnade :

1. De sakónska (mósh in shèna) pobóshno (brumno) do smèrti fkupej shività.
2. De svòje otròke v' strahu bòshjim isredità.

Zérkev hózhè od móshkiga in od shénfke, ki v' sakónski stan stópita :

t) To je vèlik sakrament, rèzhem pa, v' Kristufu in v' zérkvi. Ef. 5, 32.

u) In Bóg jih je shégnal in rékel: Rásita in mnóshita se, in napolnita sèmljo. 1 Mos. 1, 28.

v) In Góspód-Bóg je rékel: Ni dôbro, de je zhlovèk sam; naredimo mu pomozhnízo njemu enako. 1 Mos. 2, 28.

w) Savolj nezhistosti iméj vsak mósh svòjo shèno, in vsaka shèna svòjiga moshá. 1 Kor. 7, 2.

x) Rèzhem pa neomoshènim in vdóvam: Dôbro je sa-nje, zhe tako ostanejo, kakor jèst. 1 Kor. 7, 8.

1. De ni nobêniga sadershka med njima.
2. De stópita v' ta stan is takiga naména, is ktériga je postavljen.
3. De tudi v' strahu boshjim in s' zhisto vestjó v' ta stan stópita y), in de satórej popréd k' spóvedi in k' svétimu obhajílu gresta.

Tista, ki hózheta v' sakónski stan stopíti, moreta, po trójnim oklízú, pred dvéma prizhama, in pred njunim lastnim fajmoshtram eden drugimu sakónsko svestôbo obljubiti, in se dati sarozhiti in poshégnati.

Dolshnosti sakónskih eden do drugiga so:

1. De v' miru in po kerfhanško vkupej shività.

2. De mósh svôjo shêno, kakor svôje lastno truplo, ljubi, redí in váruje z); in de je shêna v' vsih perpushênih rezhéh móshu pokórna. a)

3. De eden drugiga v' teshavah ne sapustità, temuzh svestó do smèrti skupej ostá-neta. b)

y) Otrôzi smo svetnikov, in se ne móremo sdrushévati, kakor ajdje, ki Bogá ne posnajo. Tob. 8, 5.

z) Vi, moshjé, ljubite svôje shené, kakor je Kristuf zérkev ljubil, in sam fêbe sanjo dal, de jo je posvétíl. Efesh. 5, 25. — Moshjé ljubite svôje shené in ne bodíte jim grenkí. Kol. 3, 19.

a) Shené naj bódo svôjim moshém podlôshne, kakor Gospódu. Efesh. 5, 22.

b) Satórej bo sapustil zhlôvek svôjiga ozhéta in svôjo mater, in se bo dèrshal svôje shéne in bóta dva eno teló. 1 Mos. 2, 24.

Dolshnósti sakonfskih do otrók so, de jih kerfhanfko isredé, in ne lé sa njih zhasno, ampak tudi sa njih vézhno frézhno fkerbé. c)

V. P o g l a v j e.

Od kerfhanfke pravíze.

Kerfhanfska pravíza je, hudiga se varovati in dóbro délati.

Pèrvi dél kerfhanfske pravíze: Várovaj se húdiga.

Pèrvi dél kerfhanfske pravíze hózhe, de se hudiga várovajmo. Pravo in edíno hudo ali pravi in edíni slég je gréh. Gréh splòh je radovóljno prelómlienje bôshje postave. d)

Gréh je dvójin: 1. poerbani gréh, 2. djanfski gréh.

Poerbani ali isvirni gréh je tisti gréh, kí ga je stóril Adam v' paradishi (v' raji), in mí v' Adamu, in ktériga fmo od njega poerbali.

---

c) Vi ozhétje, isredíte svóje otróke v' nauku in srahu Gospódovim. Ef. 6, 4.

d) Vsfaki, ktéri grefhí, déla krivizo; sakaj gréh je kriviza. 1 Jan. 3, 4.

Djanski gréh je prelomljênje bôshje postave, ki ga gréshnik' sam radovóljno storí.

Djanski ali ofébni gréh se storí *s' mislimi e)*, *s' besédami f)*, in *s' djanjam g)*, ali pa *s' opushênjam téga*, kar je kdo storíti dolshan. *h)* Raslózhih med djanskimi gréhi je ta: nektéri so *velíki*, ali *smèrtni gréhi*, nektéri pa *mali* ali *odpuštlivi* gréhi.

Smèrtni gréh je velíko (hudo) prelomljênje bôshje postave. Smèrtni gréh odvsame dushi duhóvno shivljênje, to je, posvezhujózho gnado bôshjo; zhlovéka storí sovrashnika bôshjiga in vézhne smèrti vrédniga.

Odpuštlivi gréhi se pravi majhnimu prelomljênju bôshje postave.

Djanski gréhi so mnógi in se rasdelé:

e) Is sërza pridejo hude misli. Mat. 15, 19. Napzhine misli odvèrnejo od Bogá. Modr. 1, 3.

f) Jest vam pa povém, de bódo ljudjé od vsake nepotrébne beséde, ki so jo govorili, sódni dan odgóvor dajati mógli. Mat. 12, 36.

g) Vsi móremo rasodéti biti pred sódnim stólom Kristusovim, de sléhern préjme po tém, kakor je v' svôjim lastnim telésu ali dôbro ali hudo stóril. 2 Kor. 5, 10.

h) Kdór dôbro vé, pa ne storí, mu je gréh. Jak. 4, 17.

1. V' sedem poglavitnih gréhov. 2. V' shést gréhov v' svétiga Duhá. 3. V' shtiri v' nebó vpijózhe gréhe. 4. V' devét ptujih gréhov.

Šedméri poglavitni gréhi so ti:

1. Napùh. i) 2. lákomnost. k) 3. Nezhistost. l) 4. Nevoshljivost, m) 5. poshréshnost n) 6. Jésa. o) 7. Lenôba p).

Šhestéri gréhi v' svétiga Duhá so:

1. Predérsno v' bôshjo milost greshti-

- i) Napùh je sazhétik vsih gréhov; kógar poséde, bo s' preklétjam napólnjen, in na sadnje ga bo poderl. Širah. 10, 15.
- k) Lákomnost je korenina vsiga hudiga. 1 Tim. 6, 10.
- l) Kurbirje in présheshnike bo Bóg sodil. Hebr. 13, 4. — Ne dajte se sapeljáti; sakaj bôshjiga kraljéstva ne bódo posédli ne kurbirji ne présheshniki. 1 Kor. 6, 9. 10.
- m) Deníte tedej od sébe vso hudobijo, vso goljfiijo, hinávshino, nevoshlivost in obrékovanje. 1 Pet. 2, 1.
- n) Ne upijaníte se s' vinam, v' ktérim je nezhistost, temuzh bodíte napólnjeni s' svetm Duham. Efesh. 5, 18. — Poshténo shivímo, kakor per bélim dnévu, ne v' shértji in pijánzhevanji, ne v' nezhistosti in loternii, ne v' krégu in nevoshlivosti. Rim. 13, 13.
- o) Povém vam, de je sléhern, ktéri se nad svôjim bratom rasjesi, fôdbe kriv. Mat. 5, 22. Vsa grenkôba, jésa, nejevólja, vpitje in preklinovanje s' vso hudobijo vréd bódi satérto med vami. Ef. 4, 31.
- p) Posnam tvôje déla, de nifi ne mersel, ne gorák; kér si pa mlazhen, te bom pljunil is svôjih ust. Škriv. ras. 3, 15. 16.

ti. q) 2. Nad bôshjo milostjo obupati (szagati).
 r) 3. Sposnani keršhanski resnizi se vstavljati. s) 4. Svôjimu blichnimu savolj bôshje gnade nevošhliv biti. t) 5. Do lépiga opomin-

- q) Ne rèzi: grešhil sim, in kaj se mi je shaliga sgodilo? Sakaj narvikšhi je poterpeshliv povrazhnik. Ne bôdi savolj svôjih odpušhènih gréhov bres strahú, in ne nakladaj gréha na gréh. Tudi ne rèzi: milost Gospódova je velika, in veliko shtevilo môjih gréhov mi bo milostivo odpuštil; sakaj njegóva jésa je nagla, kakor njegóva milost, in njegóva jésa gléda na gréshnika. Širah. 5, 4—7.
- r) Judesh je rékel: Grešhil sim, kér sim isdal nedólshno kri! Óni pa so rékli: Kaj nam mar? tí gléj! In je vèrgel od sèbe srebernike v' tempeljnu, in se je vèrnil, je shel in se obéfil s' vervjó. Mat. 27, 4. 5.
- s) Vi terdovratni in neobrésani na sèrzih in na ušhèfih! Vi se vselej vstavljate svétimn Dúhu, kakor vašhi ozbétje, tako tudi vi. Djan. 7, 51.
 Šavl, ki se mu tudi Pavl pravi, je bil napólnjen s' svétim Duham, in je oštro vanj poglédal in rékel: Tí hudizhov otròk! ki si póln vse svíjázhe in hudobíje; tí sovrašhnik vse pravíze! ali ne bošh néhal Gospódovih pótov podkopovati? Djan. 13, 9. 10.
- t) Pergodilo se je zhes nékaj zhafa, de je Kajn od sadú sèmlje Gospódu dar pernésel. In tudi Abel je daroval od pervénzov svôje zhéde in od njih mašhine. In Gospod je poglédal Abelna in njegov dar; Kajna pa in njegóviga darú ni poglédal. Tórej se je Kajn silno jesíl, in njegov obràs mu je upadel. 1 Mos. 4, 3—5.

jevanja otèrpnjeno serzé iméti. u) 6. V' nes-pokornosti terdovratno oftati. v)

Ti gréhi se teshko odpušté, ali pa zeló ne, ne v' tém, ne v' prihódnim shivljênji. w)

Zhvetéri v' nebó vpijózhi gréhi so:

1. *Radovóljni ubòj. x) 2. Mutafti ali Šódomski gréh. y) 3. Satiranje ubóshzov, vdòv in sirót. z) 4. Delavzam in najémnikam saflúshik sadershevati ali utergováti. a)*

u) Faraónovo serzé je bilo otèrpnjeno, in jih ni poslušhal, kakor je bil Gospód sapovédal. 2 Mos. 7, 13. — Ko bóte flifhali njegóv glaf, ne oterdite svòjih fèrz. Heb. 3, 7. 8.

v) On pa, ki vse vidi, Gospód in Bóg Israelov, ga je vdaril s' fkrivno in neosdravljivo bolésnijo, in vènder ni odstópil od svòje hudobije. 2 Mak. 9, 5. 6.

w) Povém vam: Vsfak gréh in preklinjevanje bo zhlovéku odpušheno; preklinjevanje pa soper svétiga Duhá ne bo ne v' tém, ne v' prihódnim shivljênji odpušheno. Mat. 12, 31.

x) Gospód je rékel Kajnu: Kaj si stóril? Glaf kerví tvòjiga brata vpije s' sémlje k' mèni. 1 Mos. 4, 10.

y) Tórej je rékel Gospód: Hudobíja Šodomljanov in Gomórzov je tako velika, de k' mèni sa mafhevanje vpije. 1 Mos. 18, 20.

z) Ali ne tekó folsé vdóve po lizih, in ali ni njéno vpitje soper téga, ktéri ji jih oshéma? Is liz gredo do nebéf na kvifhko, in Gospód, ki se da sprofiti, ne bo imel dopadajenja nad tém. Širah. 35, 18. 19.

a) Glejte plazhilo od vas utergano delavzam, ktéri so vashe pólje poshéli, vpije, in njih vpitje je prifhlo do ufhéf Gospóda vojfskinih trum. Jak. 5, 4.

Devetéri ptaji gréhi so: 1. *V' gréh svétovati.* b) 2. *Greshiti velévati.* c) 3. *V' drugih gréh pervoliti.* d) 4. *Druge v' gréh napeljevati.* e) 5. *Drugih gréh hvaliti.* f) 6. *K' gréhu*

- b) Eden pa smed njih, Kajfesh po iménu, ker je bil tisto léto véliki duhóven, jim je rekel: Nizh ne veste, in ne pomislite, de je bóljsi sa vas, zhe en zhlôvek sa ljudstvo umérje, de vse ljudstvo ne pogíne. Jan. 11, 49. 50.
- c) David je list pisal do loaba, in ga je poslal po Uriju; pisal je pa v' listu: Postavi Urija v' bóji tje, kjér je nar hujshi, in ga popústi, de bo pobit in de umérje, 2 Kral. 11, 14. 15.
- d) Desiravno so bôshjo pravizo sposnali, vènder niso uméli, de tisti, ktéri kaj takiga, to je hudo storé so smérti krivi; kaj? ne lé tisti, ki to storé, ampak tudi tisti, ktéri take déla potèrdijo. Rim. 1, 32. — Šavl je v' njegóvo (Šhtéfanovo) smért pervôlil. Apost. dj. 7, 59.
- e) Shèna je vséla sadú in je jédla; tudi svôjimu móshu ga je dala in tudi je jédel. 1 Mos. 3, 6. — Njegova shèna mu je rékla (Jóbu): Ali si sbe tako priprost? Bogá hvali in umri. Job. 2, 9. — Jero-boamu je na misel prishlo dva slata teléta narediti, in tedej je rékel Israelzam: V' prihódnje ne hodite vèzh gôri v' Jerusalem. Lej to so tvôji Bogóvi, o Israel! ki so te is Egipta ispeljali. 3 Kral. 12, 28.
- f) Gorjé vam, ktéri hudimu dôbro, in dôbrimu hudo pravite; ktéri tmò ljuzh, in ljuzh tmò délate. Jesa. 5, 20. — To rèzhe Gospod-Bog: Gorjé jim, ktéri pirnizo pod komólze in podglavnize mladim in starim pod glavo dévajo, de dushe lové. Ezech. 13, 18.

molzhati. g) 7. Gréh preglédati. h) 8. Gréha se vdeléshiti. i) 9) Gréh sagovarjati. k)

Drugi dél keršhansjke pravize:

Štóri dóbro.

g) Glej sgódbo od Pilatusha. Mat. 27.

h) In njegov ózhe ga ni nikóli savólj téga fhtrafal in mu rékel: Sakaj si to štóril? 3 Kral. 1, 6. — Njegóve mlajšhi bom fhtrafal in pokonzhal savólj gréha, kér je védil (Héli), de njegová sinóva pohujšhливо ravnata, in jih ni fhtrafal. 1 Kral. 3, 13.

i) Kralj Baltasar je napravil svójim vikšhim poglavarjam, ktérh je bilo tavshent, veliko obédo, in vsak je pil po svóji starosti. Ko se je bil upijani, je sapovédal pernéstí slate in sreberne posóde, ktére je bil Nabuhodonosor, njegov ózhe, is Jerusalemfkiga tempeljna perpéljal, de fo kralj, njegoví vikšhi in njegove shené is njih pili. Dan. 5, 1. 2.

k) Kdor hudóbniga opravizhúje, in pravizhniga obfódi, sta óba gnufóba pred Bógam. Prip. 17, 15.

Dóbro je, kar je po bôshji postavi. Po bôshji postavi so *zhédnosti* (ali krepósti) in *dôbre déla*. Zhédnosti, ktere naj zhlôvek skasuje in spolnúje, so mnóge (vezh sort); so *bôshje* in *djanske* zhédnosti.

Bôshje zhédnosti so tiste, ki jih imamo naravnost do Bagá.

Té tri bôshje zhédnosti so: *véra*, *upanje* in *ljubésen*. 1) Zhlôvek je pod smértnim gréham dolshan se váditi v' tréh bôshjih zhédnostih: 1. kakor hitro, ko k' pameti pride; 2. vezhkrat v' svôjim shivljénji; 3. Obzhasu huda skufhnjave sóper té zhédnosti; 4. v' smértni nevarnosti in na smértni pósteli.

Véra se tako obudí:

Vérujem v' têbe, pravi trojedini Bóg, Ózhe, Šin in svéti Duh! kteri si vse stvaril, ktere vse ohranish in vishash, kteri dóbro polónash in hudo shtrafast. Vérujem, de se je Šin bôshji vzhlovézhil, de nas je s' svôjo smértjo na krishi odréshil, in de nas svéti Duh s' svôjo gnado posvezhuje. Vérujem in terdim vse, kar si ti o Bóg! rasodél, kar je Jésus Kristus uzhlil, kar so aposteljni pridigvali, in kar nam svéta Rimška katolshka zérkev sapoveduje vérovati. Vse to vérujem, kér si ti, o Bóg! vézhna in neskônzhna refniza in modrost, ki ne móresh ne goljfati, ne goljfan biti. O Bog! stúri mózhnejshi môjo véro.

---

1) Sdej pa ostanejo tri: *Véra*, *upanje* in *ljubésen*; ljubésen pa je nar vezhi med njimi. : Ker. 13, 13.

Upanje se tako obudi:

Upam in se sanêsem na tvôjo neskônzhno dobrôto in milost, o Bóg! de mi bôsh po neskônzhnim saflushênji svôjiga edinorojeniga Sina Jêsusa Kristusa v' tém shivljênji sponanje, pravo obshalovanje in odpuštenje môjih gréhov, po smèrti pa vézhno svelizhanje dal, in dodélil tebe od oblizhja do oblizhja glédati, ljubiti in bres kônza vshivati. Upam tudi od tebe potrebne pomôzhi vse to dosézhi. Upam to od têbe, kër si ti to oblubil, ktéri si vsigamogózhen, svést, neskônzhno dobrótliv in usmiljen. O Bog! potèrdi môje upanje.

Ljubésen se tako obudi:

O moj Bóg! ljubim te is vsiga svôjiga serza, zhes vse, kër si nar vézhi dobrôta, neskônzhno popólnama in vse ljubésni vréden; ljubim te tudi sató, kër si do mene in do vsih stvari neskônzhno dobrótliv. Vóshim si is zéliga serza, de bi te ravno tako ljubil, kakor so te tvôji nar svestéjshi flushabniki ljubili, in te she ljubijo. S' njih ljubésnijo sklénem svôjo nepopólnama ljubésen; povikshaj jo v' meni, o dobrótlivi Gospód! bôlj in bôlj. Kër te tedej resnízhno in is serza ljubiti shelim, in si to tèrdno persadénem; mi je is serza shal, de sim tebe svôjo neskônzhno dobrôto, ktéro zhes vse ljubim, tebe, svôjiga stvarnika, odreshenika in posvezhva vza rasferdil.

Shal mi je, de sim greshil, de sim têbe, svôjiga vsigamogózhniga Gospóda, svôjiga

nar boljšiga Ozhéta rasshalil. Tèrdno sklénem vse gréhe in vse hude perlóshnosti sapustiti, storjéne gréhe zhesdalje bólj obshalovati, in nikdar vézh sóper tvôjo svéto vóljo ravnati. Vsèmi me spét sa svôjiga otrôka, in dodéli mi gnado ta svoj sklèp dopolniti. Prosim te po neskônzhnim saflushênji tvôjiga bôshjiga Šina, nashiga Gospóda in svelizharja, Jesusa Kristusa.

Djanske zhédnosti so tilte, po ktérik se djanje in sadershanje kristjanovo tako ravná, de je Bogú ushézih in prijétno.

Med djanskimi zhédnostmi, ki jih móre kristjan iméti in se v' njih vaditi, so *shtiri* poglavitne zhédnosti: 1. *Modróst*. 2. *Smérnost*. 3. *Pravizhnost*. 4. *Šerzhnost* (ali možnodushnost).

Ponishnost je napuhu naspróti. m) *Dobrótlivost* je lakomnosti naspróti. n) *Zhistost* je nezhistosti naspróti. o) *Ljubésen* je nevosihlivosti naspróti. p) *Smérnost* je poshréshnosti naspróti. q) *Poterpeshlivost* je jési nas-

m) Bóg se ostavlja napuhnjenim, ponishnim pa da svôjo gnado. 1 Pet. 5, 5.

n) Dajte, in se vam bo dalo. Luk. 6, 38. —

o) To so tisti, ki se s' shenami niso omadeshvali. Škriv. ras. 14, 4.

p) Šad Duhá pa je: ljubésen, vesélje, mir, poterpeshlivost, prijasnost, dobrotlivost, persaneslivost, krotkost i. t. d. Gal. 5, 22. 23. — Glej Jonatov isglèd próti Davidu. 1 Kral. 17. in 23.

q) Zhujmo in trésmi bodímo. 1 Tefal. 5, 6. — Glej isglèd tréh mladénzhov, ktéri so sanizhevali kraljéve jedi, in so bili s' fozhivjam in seljenavo dovólni. Dan. 1.

próti. r) *Gorézlnost do dôhsiga je lenôbi*
na prôti. s)

Í keršhanski pravízi grédo s*he dolshnôsti,*
ki jih je Jesus Kristus posébnô perporózhil.
 Dolshnôsti, ki jih je Jésus Kristus posébnô per-
 porózhil, so téle:

1. *Nar préj bôshjiga kraljéstva in nje-*
gôve pravize iskati. t) 2. Šam sêbe satajevati. u)
 3. *Švoj krish nositi. v) b. Sa Kristusam ho-*
diti. w) 5. Krôtek in ponishen biti. x) 6.
Šovrashnike ljubiti; jim dôbro storiti, ktéri
naš sovrashijo; moliti sanje, ktéri naš shaliyo
in preganjajo. y)

r) Šad Duhá je poterpeshlivost in krotkost. Gal. 5,
 22. Glej isgled Davida do Šimeja. 2 kral. 16.

s) Bodite gorézhi v' Duhu. Rim. 12, 11.

t) Íhíte nar préj bôshjiga kraljéstva in nje-
 gôve pravize. Mat. 6, 33.

u) Kdór hozhe moj uzhénz biti, satáji jam sêbe,

v) nôsi svoj krish,

w) in hôdi sa menoji.

x) Vsemíte moj jarm na fe, in fe uzhíte od mene,
 kér sim kroták in is serza ponishen. Mat. 11, 29.

y) Ljubite svôje sovrashnike, storite jim dôbro,
 ktéri vaš sovrashijo, molite sanje, ki vaš pregan-
 jajo in obrekujejo, de bóte otrôzi svôjiga Ozhéta,
 ki je v' nebésih, ktéri da fólnzu sijati nad dôbrimi
 in hudimi in priti deshju z*he* praviz*hne* in kri-
 viz*hne*. Mat. 5, 44. 45.

Hi kerfhanfski pravizi gré tudi tistih *ósem prav lépih zhédnost*, ki jih je Kristus Gospód na góri uzhl z), in savolj ktérih je ljudém blagor rékel. Téle so:

1. Blagor *ubógim v' duhu*; kér njih je nebéshko kraljéstvo. 2. Blagor *krôtkim*; kér sémlyo bódo posédli. 3. Blagor *shaloftnim*; kér potróshvani bódo. 4. Blagor jim, ktéri so *pravize lazni in shéjni*; kér nasíteni bódo. 5. Blagor *usmiljenim*; kér usmiljenje bódo doségli. 6. Blagor jim, ktéri so *zhistiga serza*; kér Bogá bódo glédali. 7. Blagor *mirnim*; kér otrózi bôshji bódo imenovani. 8. Blagor jim, ktéri *savolj pravize preganjanje terpé*, *kér njih je nebéshko kraljéstvo*.

Dôbre déla kristjana so take déla; ktére so *Bogu dopadlive*, in kristjanu, ki jih opravljaja, *saflushne*.

Nar imenitnishi dôbre déla so: 1. *Molíti*. a) 2. *Postíti se*. b) 3. *Ubógajme dajati*. c)

z) Mac. 5, 1—11.

a) Povédal jim je tudi priliko, de se móre védno moliti, in ne prenéhati. Luk. 17, 1. Neprenéhama molite. 1 Tes. 5, 17.

b) Tórej govóri Gospód: Preoberníte se k' mènesi zéliga svôjiga serza s' pôstam, jókam in sdiho-vanjam. Joel. 2, 12. — Ti pa, kadar se postish, si pomashi glavo, in umí obras, de ne bódo ljudé vidili, de se pôstish, ampak tvoj Ózhe, ktéri je na skrivnim; in tvoj Ózhe, ktéri vidi na skrivnim, ti bo povérnil. Mat. 6, 17. 18.

c) Kadar ubógajme dajesh, naj ne vé tvôja leviza, kar tvôja desniza stori; de bo tvôja miloshna (al-moshna) na skrivnim, in tvoj Ózhe, ktéri na skrivnim vidi, ti bo povérnil. Mat. 6, 3. 4.

Teléfnih dél usmiljenja je téh sédem: d)

1. *Lazhne nasiliti.* 2. *Shéjne napojiti.*
3. *Popótnike sprejémati.* 4. *Nage oblézhi.*
5. *Bolnike obiskati.* 6. *Jetnike reshiti.* 7. *Merlizhe pokopávati.*

Duhóvnikh dél usmiljenja je téh sédem:

1. *Gréshnike svariti.* e) 2. *Nevédne uzhití.* f) 3. *Jim prav svétovati,* ktéri dvómijo ali zvizlajo. g) 4. *Shalostne tolashiti.* h) 5. *Krivizo voljno terpéti.* i) 6. *Jim is sérza od-*

d) Lazhen sim bil, in ste mi dali jésti; shéjin sim bil, in ste mi dali piti; popótnik sim bil in ste me sprejéli, nag sim bil; in ste me oblékli; bolán sim bil in ste me obiskali; v' jézhi sim bil, in ste k' meni prifhli. — Resnizhno vam povém, vse, kar ste enimu smed téh mójih nar manjših bratov storili, ste meni storili. Mat. 25, 35—40.

e) Ako je pak tvoj brat sóper té greshíl, pòjdi in ga posvári med teboj in med njim famim. Ako te poslušha, si perdóbil svôjiga brata. Ako te pak ne poslušha, vsèmi febój she eniga ali dva, de bo vsa rézh s' dvéma ali trémi prizhami potèrjena. Ako pa tudi téh ne poslušha, povéj zérkvi. Ako pa tudi zérkve ne poslušha, naj ti bo kakor nevérník in ozhíten gréshnik. Mat. 18, 15—17.

f) Kdor ima usmiljenje, uzhití in poduzhuje, kakor pastir svôje zhéde. Širah. 18, 1.

g) Zhe imash um, odgovôri svôjimu blishnimu. Šir. 5, 14.

h) Ne opufhaj jokajózhih tolashiti in bódi v' družini shalostnih. Širah. 7, 38. — Ne spómni se krivize storjene od tvojiga blishniga, in nikógar ne sháli. Širah. 10, 6.

i) Zhe dôbro délate in poterpeshlivo terpité, to je Bogú prijétno. 1 Pet. 2, 20.

puštiti, ktéri naš shalijo. 7. Sa shive in mèrtve Bogá profiti. k).

Trije evangelski svéti so ti:

1. Radovóljno ubóshstvo. l) 2. Védno devíshstvo. m) 3. Védna pokórshina pod duhóvnim poglavarjam. n)

P e r f t a v i k.

Od štírih poslédnih rezhi.

Štiri poslédne rezhi so: smert, sòdba, pekél, in nebésa. Šmert je lozhítev dushe od teléfa.

k) Odupúšíte, in se vam bo odpúštilo. Luk. 6, 37. Zhe odpúštíte ljudém njih gréhe, bo tudi vašh nebéshki ózhe vam odpúštil vašhe hudobíje; ako pa ljudém ne odpúštíte, vam tudi nebéshki Ózhe vašhíh gréhov ne bo odpúštil. Mat. 6, 14. 15. — Ózhe! odpúšti jim, kér ne vedó, kaj délajo. Luk. 23, 34.

l) Molite eden sa drugiga, de bóte svelizhani. Jak. 5, 16.

m) Jésuf mu je rékel: Ako hózhefh popólnama biti, pòjdi, in prodàj, kar imafh, in daj ubógim; tako bofh imel saklad (shaz) v' nebéshíh; tedej pridi in hòdi sa menó. Mat. 19, 21.

n) Šo skopljenzi, ki so bili is materniga teléfa tako rojèni; so skopljenzi, ki so bili od ljudí pokashèni; in so skopljenzi, ki so se sami skopíli savolj nebéshkiga kraljéstva. Kdor samóre uméti, naj umé. Mat. 19, 12.

Vsi ljudjé mórejo umréti. o) De mórejo vsi ljudjé umréti, pride od gréha, ki ga je Adam v' paradishi storil. Ko bi Adam ne bil gresčil, bi bili tudi po telésu neumerjózhi ostali. Šmèrt je shtrafengá gréha. p)

Od sòdbe je tréba véditi, de bo Jésuf dusho vsakiga zhlovéka prezej po smèrti posébej q), kònez svetà pa vse ljudi skupej s' dusho in s' telésam sòdil. r) Dusha je per posébní sòdbi ali v' vize, ali pa v' pekel obsójena, ali pa v' nebéla vséta. Vize so tísti kràj, kjér dushe zhasne shtrafenge sa gréhe terpé, sa ktére v' shivljênji niso sadoštíle. Dushe tístih so obsójene v' vize, ktéri so szer v' gnadi bôshji umèrli, pa niso savolj v' shivljênji storjenih gréhov bôshji pravízi sadoštíli. Pekar je tísti kràj, kjér so po-

o) Kdór hózhe mene posnémati, naj satají sam sèbe, naj nósi svój krish, in naj hódi sa meno. Mat. 16, 24.

p) Zhlovéku je odlózheno enkrat umréti, po tém pa sòjenimu biti. Hebr. 9, 27.

q) Po enim zhlovéku je prishel gréh na svét, in po gréhu smèrt, in tako je prishla smèrt v' vse ljudi po njem, v' ktérimu so vsi gresčili. Rim. 5, 12. — Saflushik gréha je smèrt. Rim. 6, 23.

r) Zhlovéku je odlózheno enkrat umréti, po tém pa sòjenimu biti. Hebr. 9, 27.

s) Vsi móremo rasodéti biti pred sòdnim stólam Kristusovim, de sléhern préjme po tém, kakor je storil v' svòjim lastnim telésu ali dôbro ali hudo. 2 Kor. 5, 10.

gubljéni vékomaj martrani. Tisti pride v' pekel, ktéri v' smèrtnim gréhu umèrje.

Nebéfa so frézhno prebivalšhe svetníkov, kjér se Bog svôjim svétim flushabnikom od oblizhja do oblizhja rasodéva in je on sam njih filno veliko plazhílo. Tisti pride v' nebéfa, ktéri je v' gnadi bôshji umèrl t) in tisti, ktéri je sa storjene gréhe ali v' tém ali v' unim shivljênji sadofil.

t) Kdor pa do kônza dostojí, bo svélizhan. Mat. 10, 22.

Latinum, Mexicanum

Latinum, & Germanicum

Plena

